

GAP Girişimci Destekleme Merkezleri

Güneydoğu
Anadolu Bölgesi

Yatırım Rehberi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi

GAP

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi

Girişimci

Arzları

Yatırımları

Resimleri

T.C. BAŞBAKANLIK GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DÖKÜM BİRİMİ	
YER NO	17-D
DEMİRBAŞ NO	5130

GAP
Girişimci
Destekleme
Merkezleri

NOT¹:

GAP-GİDEM Avrupa Komisyonu ve T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin ortak bir projesi olup Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yürütülmektedir.

NOT²:

Bu çalışma Avrupa Komisyonu'nun AB-GAP Bölgesel Kalkınma Programı çerçevesinde sağlamakta olduğu mali destek ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Çalışmada açıklanan görüş ve öneriler Avrupa Komisyonu, GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve/veya Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın resmi görüş ve önerileri şeklinde yorumlanamaz.

NOT³:

Kullanılan resimler GAP - AFSAD arşivlerinden alınmıştır.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ YATIRIM REHBERİ
GAP-GİDEM YAYINLARI - 2

GİRİŞİMCİ DESTEKLEME MERKEZLERİ PROJESİ
PROJE YÖNETİM VE KOORDİNASYON BİRİMİ

Willy Brandt Sok. No: 5

Çankaya, 06680 Ankara

Tel: 0 312 440 50 25 Faks: 0 312 441 23 86

YAPIM

Replik Reklamcılık ve Araştırma Hizmetleri Ltd. Şti.

Abdullah Cevdet Sok. 12 / 3 Çankaya, 06680 Ankara

Tel: 0 312 442 57 87 Faks: 0 312 442 57 90

BASIM

Matsa Basımevi - Ankara

Tel: 0 312 395 23 38 Faks: 0 312 395 31 63

1.	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	15
1.1	Ekonomik Durum	15
1.2	Dış Ticaret	16
1.3	Özelleştirme	17
1.4	Yabancı Sermaye	17
1.5	Yatırım ve İş Ortamı	17
2.	Güneydoğu Anadolu Projesi	21
3.	Güneydoğu Anadolu'da	22
	Yatırım Yapmanın Avantajları	
3.1	Büyük ve Hızla Büyüyen Pazar	22
3.1.1	Orta Doğu Pazarına Yakınlık	23
3.1.2	Tarımsal Üretim	25
3.1.3	Devlet Yardımları	27
3.1.4	Diğer Finansman Mekanizmaları	30
3.1.5	Uluslararası Finansman İmkanları	32
3.2	Yatırım Yapılabilecek Başlıca Sektörler	34
3.2.1	Tarım Dayalı Sanayi	34
3.2.2	Tekstil ve Konfeksiyon	35
3.2.3	Kimyasal Maddeler ve İnşaat Malzemeleri	36
3.2.4	Enerji	37
3.2.5	Madencilik	37
3.2.6	Turizm	38
3.2.7	Diğer	40
3.3	Güneydoğu Anadolu Bölgesi İlleri	43
3.3.1	Adıyaman	44
3.3.2	Batman	50
3.3.3	Diyarbakır	56
3.3.4	Gaziantep	62
3.3.5	Kilis	68
3.3.6	Mardin	74
3.3.7	Siirt	80
3.3.8	Şanlıurfa	86
3.3.9	Şırnak	92

SUNUŞ

Küreselleşen dünya ekonomisinde ülkeler arası rekabetin yanı sıra, sektörler arası rekabet de önem kazanmaya başlamıştır. Ekonomik, sosyal ve çevre boyutları ile sürdürülebilir kalkınma amacıyla yürütülen Güneydoğu Anadolu Projesi'nde, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin uluslararası rekabet avantajı taşıyan sektörlerin geliştirilmesi, öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Geçtiğimiz yıl, tarımsal ürün verimliliğine dayalı artış ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ihracatı Türkiye ortalamasının üzerinde performans sergileyerek bir önceki yıla oranla % 44.5 artmıştır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin ve Avrupa'nın Orta Doğu'ya açılan kapısı olarak, önümüzdeki dönemde, hızla gelişen Orta Doğu pazarı ile sınır ötesi işbirliği imkanlarını geliştirme potansiyeli taşımaktadır. Hükümetimizin devlet yardımları ve teşviklerinde öncelik tanıdığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi; son yıllarda oluşan istikrar ortamı ile birlikte ticaret ve yatırım ortamı açısından her geçen gün gelişme kaydetmektedir.

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde olan ülkemizde; bölgesel kalkınma politikaları, AB'nin deneyimlerinden de istifade edilerek, yerel kamu ve sivil toplum otoritelerinin yanı sıra özel teşebbüsün, yerel ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak üzere bir araya gelmesini temin eden "kalkınma modelleri" örnek alınarak tasarlanmaktadır. Bu süreçte ülkemizde ilk Bölgesel Kalkınma Projesi olarak sürdürülen GAP modelinin, daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi ve buna bağlı olarak sürdürülebilir kalkınmanın, özellikle ekonomik boyutunu ilgilendiren, girişimciliğin geliştirilmesine yönelik uygun ortamın oluşturulması için yeni araçların uygulamaya konması, önceliklerimiz arasında yer almaktadır. Bir başka ifade ile, Bölgesel Kalkınma için, girişimciliğin gerek mevzuat, gerek yatırım ortamı açısından elverişli hale getirilmesinin zorunlu olduğu görüşü taşınmaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi'nin GAP Bölgesi'nin uluslararası rekabet avantajına sahip sektörlerin ön plana çıkartılması ve küresel rekabet avantajımızın yükseltilmesi yönünde yararlı olacağını ümit ediyorum.

Saygılarımla,

Doç. Dr. Abdüllatif Şener

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

GAP-GİDEM Projesi, Avrupa Komisyonu'nun mali destek sağladığı GAP Bölgesel Kalkınma Programı'nın üç bileşeninden birisidir. Projenin amacı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan KOBİ'lerin yönetsel, operasyonel ve örgütsel kapasitelerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Bu amaçla kurulmuş olan GİDEM ofisleri işletmelere ve girişimcilere bilgilendirme, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır.

Avrupa Konseyi, Mart 2000 tarihli Lizbon toplantısında, Avrupa Birliği'ni dünyanın en dinamik ve rekabetçi ekonomisi haline getirmek amacıyla 10 yıllık bir stratejik plan benimsemiştir. Bu stratejiye göre, daha güçlü bir ekonomi bir yandan istihdamı artıracak bir yandan da sürdürülebilir kalkınma ve sosyal ihtivayı sağlayacak çevre politikalarına ve sosyal politikalara da katkıda bulunacaktır. Komisyon'un İşletme politikası ise gerek Türkiye'de gerekse Avrupa Birliği'nde ekonomik yapının belkemiği sayılan KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılmasını hedeflemektedir ve Lizbon Stratejisi'nin de önemli bir bileşenidir. İşte bu nedenle biz, GAP-GİDEM Projesi'ne büyük önem vermekteyiz.

GAP-GİDEM ofisleri, 2003 yılından bugüne kadar 2000'nin üzerinde işletmenin katıldığı yaklaşık 50 eğitim programı düzenlemiştir. Bugün itibarıyla GAP-GİDEM hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı ise 3000'nin üzerindedir.

Avrupa Komisyonu olarak, Proje'ye yaptığımız mali katkının sona ereceği 2007 yılı Kasım ayına kadar GİDEM ofislerinin hizmetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmış olduğunu ve bu ofislerin, giderek yoğunlaşan rekabet ortamında bölgedeki KOBİ'lere hizmet vermeye devam ettiklerini görmek istiyoruz.

Elinizdeki yatırım rehberi, işadamlarını ve potansiyel yatırımcıları GAP Bölgesi'ndeki iş ve yatırım fırsatları hakkında bilgilendirmek ve Bölge'ye yeni yatırımlar çekerek istihdam ve katma değer yaratılmasını sağlamak suretiyle sosyo-ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Büyükelçi Hansjörg Kretschmer
Delegasyon Başkanı
Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu

Yoksulluğun azaltılması Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın temel kalkınma amaçlarından biri ve aynı zamanda sekiz Binyıl Kalkınma Hedefi'nden biridir. Binyıl Kalkınma Hedefleri, Birleşmiş Milletler tarafından 2000 yılında kabul edilen; amaçları insani kalkınmayı hızlandırmak, evrensel eşitliğe ulaşmak ve tüm dünyada insanların hayatlarını düzeltmek olan sekiz temel hedefdir. Hedeflenen değişikliklere 2015 yılına kadar ulaşılması amaçlanmıştır. Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılması ancak ve ancak bireylerin ve grupların her düzeyde oluşturacakları yoğun işbirliği ve çaba ile mümkündür.

Aynı şekilde, yoksulluğa karşı savaş ancak kalkınma sürecine hükümetler, kalkınma kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve özel sektörü de içeren tüm tarafların katılmalarıyla mümkündür. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, büyümenin itici gücü olan özel sektörün kalkınmadaki rolüne giderek artan bir önem vermektedir. Ben de BM Genel Sekreteri tarafından yayınlanan "Kalkınmada Özel Sektörün Rolü" adlı raporda da belirtildiği gibi, özel sektörün ekonomik büyümeye katkıda bulunarak, istihdam yaratarak ve düşük gelirli gelirlerini arttırarak yoksulluğu azaltabileceğine inanıyorum.

Her ne kadar Türkiye'de özel sektörün idari, kurumsal ve teknolojik kapasitesi varsa da, karşılaşılan bazı güçlükler de vardır. Bu güçlükler, Güneydoğu Anadolu gibi sosyo-ekonomik eşitsizliklerin yoğun olarak yaşandığı bölgelerde çok daha cesaret kırıcı bir hal almaktadır. Öte yandan Güneydoğu Anadolu Bölgesi bölgesel avantajlarıyla, mevcut hükümet teşvikleriyle, sağlanan uluslararası fonlarla potansiyel yatırımcılara büyük imkanlar sunmaktadır. Elinizdeki bu rehber, bölgenin sosyoekonomik gelişmesine de katkı verecek daha güçlü ve etkin bir özel sektör varlığının sağlanmasında karşılaşılan zorlukların aşılmasına yardım amacıyla hazırlanmıştır.

Bu rehber, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sosyal ve ekonomik durumunu özel sektörün desteğiyle iletmeyi amaçlayan GİDEM (Girişimcilik Destekleme Merkezleri) Projemizin bölge kalkınmasına önemli bir katkısıdır. Bu bağlamda projenin sümesinde katkısı bulunan proje ortaklarımız GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'ne en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca GİDEM Projesi ekibine de, bölgede yıllardır sunmakta oldukları yüksek kaliteli ve iyi planlanmış iş geliştirme hizmetleri ile bölgesel kalkınmayı desteklemek için hazırladıkları bu rehber için teşekkür ediyorum.

Umut ederim ki bu rehber yatırımların Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yönelmesinde ve bölgede var olan eşsiz yatırım potansiyelinin değerlendirilmesinde katkı sağlayacaktır.

Jakob Simonsen
Daimi Temsilci
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

Güneydoğu Anadolu Bölgesi, sahip olduğu tarih, kültür ve doğa zenginliklerinin yanı sıra, sürdürülebilir kalkınma modeli olarak yürütülen Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) sayesinde, girişimcilik ortamı açısından her geçen gün yeni fırsatlar ile karşılaşmaktadır. Özellikle tarıma dayalı sanayi alanında gerek tarımsal üretimdeki artıştan, gerek Bölgenin coğrafi konumundan kaynaklanan yatırım ortamında oluşan imkanlar, Bölge ekonomisi açısından ileriye yönelik umut verici gelişmeler olarak kaydedilmektedir.

Avrupa Birliği, ülkemize, üyelik sürecinde sağlanan mali yardımlar çerçevesinde, ilk bölgesel kalkınma desteğini GAP Bölgesinde uygulamıştır. AB-GAP Bölgesel Kalkınma Programı adı ile bilinen bu programın önemli bir boyutunu girişimciliğin geliştirilmesi teşkil etmektedir. Bu kapsamda, GAP Bölgesinde girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla “Girişimci Destekleme Merkezleri” (GİDEM) adı ile Şanlıurfa, Adıyaman, Diyarbakır ve Mardin’de mevcut ve potansiyel işletmelere, özellikle imalat sanayi alanında, iş geliştirme hizmeti sunmak üzere ofisler kurulmuştur. Avrupa Birliğinin finansman sağlayıcı konumunda olduğu GİDEM Projesinin yürütücülüğü, GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından beraber yerine getirilmektedir. GİDEM Ofisleri hedef kitleye yönelik danışmanlık, tavsiye ve yönlendirme hizmetleri sunmakta ve ayrıca eğitim programları da düzenlemektedir. Bunlara ilave olarak, GAP illerinde potansiyel vaad eden sektörlerin geliştirilmesi amacıyla, yerel kamu ve sivil toplum otoritelerinin kaynaklarının bir araya getirmesini sağlayarak, yerel ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacak sektör geliştirme projeleri de yürütmektedirler.

GİDEM Projesi kapsamında Güneydoğu Anadolu Bölgesinin yatırım ortamını tanıtmak amacıyla hazırlanan “Güneydoğu Anadolu Yatırım Rehberi” ile Bölgenin soysko-ekonomik özelliklerinin yanı sıra, il bazında uygun yatırım alanları da tanıtılmaktadır. Bunlara ilave olarak, Bölgenin öncelikli potansiyel taşıdığı düşünülen tekstil, hazır giyim, et ve süt ürünleri, kabuklu yiyecekler ile meyve sebze işleme alanlarında yatırımcılar için ayrıntılı proje profillerini de içermektedir. Proje profilleri kapsamında, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin, Türkiye’nin örnek olarak seçilen bazı yörelerine göre, özellikle maliyet açısından taşıdığı avantajlar yönünden de değerlendirmelere yer verilmiştir.

Güneydoğu Anadolu Yatırım Rehberinin, GAP Bölgesinde yeni yatırımların ve ticari faaliyetlerin gelişmesi yönünde, tüm girişimcimimize hayırlı olmasını dilerim.

Saygılarımla,
Muammer Yaşar Özgül
Başkan
GAP Bölge Kalkınma İdaresi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi

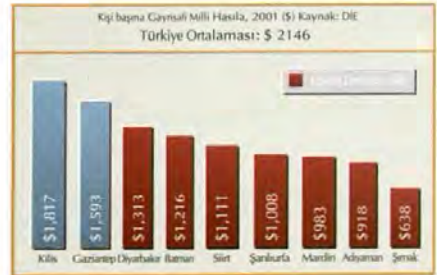
Güneydoğu
Anadolu
Yatırımcılarının
Rehberi

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Güneydoğu Anadolu Projesi'nin getirdiği dinamizm ile son yıllarda artan ticaret hacmi ve gelişen yatırım ortamı sonucunda Güneydoğu Anadolu Bölgesi yatırımcılar açısından daha da cazip hale gelmiş bulunmaktadır.

1.1 Ekonomik Durum

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Türkiye'nin diğer bölgelerine göre ekonomik açıdan az gelişmiştir. Örneğin, sabit fiyatlarla hesaplanan 2001 yılı Gayrisafi Yurtiçi Hasıla rakamlarına göre, Türkiye nüfusunun yaklaşık %10'unun yaşadığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'nın sadece %5.53'ünü yaratmaktadır.

Kişi başına gayrisafi milli hasıla rakamlarına bakıldığında ise Güneydoğu illerinin tamamının Türkiye ortalaması olan 2146 doların altında olduğu gözlemlenmektedir.

1.2 Dış Ticaret

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Türkiye'nin ve Avrupa'nın Orta Doğu pazarına açılan kapısı durumundadır. Gelişmiş sanayisi ile Gaziantep, Güneydoğu Anadolu illeri arasında en fazla ticaret hacmine sahip il olarak karşımıza çıkmaktadır. Gaziantep'i, Bölge'nin sınır illeri olan Mardin ve Şırnak izlemektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde biri Gaziantep diğeri Mardin'de olmak üzere iki serbest bölge bulunmaktadır.

Tablo 1: Güneydoğu Anadolu'nun Dış Ticareti

Yıl	İhracat (ABD Doları)			İthalat (ABD Doları)		
	2002	2003	Artış (%)	2002	2003	Artış (%)
Toplam	8.184.750	12.138.543	48.3	11.106.324	12.001.954	8.1
Sanayi	566.513	2.481.807	338.1	6.916.998	7.642.660	10.5
Ticaret	6.904.886	12.378.563	79.3	8.943.178	9.333.843	4.4
Ulaştırma	616.523.016	869.174.158	41.0	674.301.273	708.586.675	5.1
Emek	1.799.187	2.036.072	13.2	2.223.884	2.336.187	5.1
Yerli	20.140.260	37.936.152	88.4	11.360.023	12.105.069	6.6
Yabancı	360.191	663.582	84.2	2.118.844	2.208.979	4.3
Sanayi	6.621.817	10.383.419	56.8	1.286.330	1.384.517	7.6
Ticaret	22.177.118	40.272.058	81.6	64.105.571	67.473.905	5.3
TOPLAM	683.279.740	987.466.357	44.5	782.364.427	823.075.792	5.2

Dış Ticaret Müsteşarlığı Veritabanı - 02/07/2004

Güneydoğu Anadolu Bölgesi uzun bir süre boyunca Irak'a uygulanan Birleşmiş Milletler Ambargosu ve çok kısa bir süre öncesine kadar Türkiye ve Suriye arasındaki zayıf ilişkiler nedeniyle ticari potansiyeline ulaşamamıştır. Ancak, gerek Irak'a yönelik ambargonun kaldırılmış olması gerekse Türkiye ile Suriye arasındaki ilişkilerde kaydedilen gelişmeler Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin dış ticaretine olumlu katkılarda bulunacaktır. Anılan gelişmeler şimdiden ticaret rakamlarına etkilemeye başlamıştır. 2003 yılında Türkiye'nin toplam ihracatı bir önceki yıla göre %31 düzeyinde artarken, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden yapılan ihracattaki artış %44.5 seviyesine ulaşmış ve Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

2003 yılında Güneydoğu Anadolu'dan yapılan ihracatın büyük bir kısmını "Dokumaya Elverişli Maddeler ve Bunlardan Mamul Eşya" ve "Gıda Sanayi Müstahzarları" oluşturmuştur. Bu iki grup mal Bölge'den yapılan ihracatın %70'ini oluşturmaktadır.

Tablo 2 2003 Yılında Güneydoğu Anadolu'dan en çok İhraç Edilen Ürünler (ABD \$)

Ürün Grubu	Miktar
Dokumaya Elverişli Madde ve Bunlardan Mamul Eşya	579.345.439
Gıda Sanayi Müstahzarları: Meşrubat, Alkollü İçecekler, Tütün vb.	101.133.395
Mineral Maddeler	78.458.712
Bitkisel Ürünler	45.618.904
Plastikler ve Mamulleri - Kauçuklar ve Mamulleri	45.240.352
Kimya Sanayi ve Buna Bağlı Sanayi Ürünleri	30.830.602
Makineler ve Teknik Cihazlar, Elektrik Malzemeleri ve Aksamları ...	29.947.836
Adi Metaller ve Adi Metallerden Eşya	23.304.370
Diğer	53.586.747

1.3 Özelleştirme

Et ve Balık Ürünleri AŞ, Sümer Holding AŞ, Elektrik Üretim Tesisleri ve Dağıtım Bölgeleri, TEKEL – Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri AŞ, TİGEM - Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın Güneydoğu Anadolu portföyünde bulunan kuruluşlar arasında yer almaktadır. Anılan kuruluşlardan özellikle tarımsal sanayiye dayalı olanların (Et ve Balık Ürünleri A.Ş. ve TİGEM) yatırım açısından çekici olacağı düşünülmektedir.

1.4 Yabancı Sermaye

Yabancı sermaye açısından Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin genelinde olduğu gibi potansiyelinin çok altındadır. Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü verilerine göre Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde faaliyet göstermek üzere 49 adet yabancı sermayeli şirkete izin verilmiş bulunmaktadır. Anılan 49 işletmelerin 36'sı Gaziantep, 5'i Şanlıurfa, 4'ü Mardin, 2'si Adıyaman, 1'i Kilis ve 1'i de Şırnak adreslidir.¹

1.5 Yatırım ve İş Ortamı

İş Geliştirme Merkezleri

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yatırım ve iş ortamı Türkiye'deki yatırım ve iş ortamına paralel olarak son yıllarda önemli gelişmeler kaydetmiştir. Bölge'de yatırımcı ve işadamlarına destek olmak amacıyla Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte olan İş Merkezleri ve Girişimciliği Geliştirme Merkezleri bulunmaktadır.

¹ Yabancı sermayeli firmaların faal olup olmadıkları hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Merkez	Gaziantep ABİGEM	Adıyaman GİDEM	Diyarbakır GİDEM	Mardin GİDEM	Şanlıurfa GİDEM
İnternet	www.abigem.org	www.gidem.org			
Adres	İncilipınar Mah. 5 no.lu Sok. Metropol İş Merkezi Kat: 6 Şehitkamil 27090 Gaziantep	Yahya Kemal Cad. No:1/C 02100 Adıyaman	Kültür Sarayı Kat:5 21100 Diyarbakır	Eski Emniyet Müd. Binası Meydan Başı, 7100 Mardin	Yusuflpaşa Mah. Sarayönü Cad. Bayaslan İşhanı No:147 Kat:4-5 63200 Şanlıurfa
Tel	0 342 215 4446	0 416 216 0265	0 412 228 6132	0 482 212 4422	0 414 215 0195
Faks	0 342 215 4499	0 416 216 9005	0 412 228 3945	0 482 213 5003	0 414 215 0197

Organize Sanayi Bölgeleri

Sanayi Bakanlığı tarafından yayımlanan verilere göre 2003 yılı sonu itibariyle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde toplam 2126 hektar alan üzerine 7 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. 2004 yılı yatırım programında ise 5 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Özellikle 5084 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikler yürürlüğe girdikten sonra Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki organize sanayi bölgelerine yönelik ciddi bir ilgi oluşmuştur.

Yine Sanayi Bakanlığı tarafından yayımlanan verilere göre 2003 yılı sonu itibariyle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 23 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. 2004 Yılı Yatırım Programı'nda ise 11 adet küçük sanayi sitesi kurulması öngörülmektedir.

Serbest Bölgeler

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde biri Mardin diğeri Gaziantep'te olmak üzere iki serbest bölge bulunmaktadır. Toplam 44 işletmenin (bölge kurucu ve işleticisi hariç) ticari faaliyette bulunduğu Gaziantep Serbest Bölgesi'nin ticaret hacmi 2003 yılı sonu itibariyle 207.2 milyon ABD Doları'na ulaşmıştır. Toplam 512.600 m² alan üzerine kurulu Mardin Serbest Bölgesi'nin faaliyet hacmi ise 2003 yılında 19.6 milyon ABD Doları'na ulaşmıştır.

Ulaşım

Şanlıurfa'nın yaklaşık 30 km kuzeyindeki Taşdağı mevkiinde inşa edilmekte olan ve 2006 yılında faaliyete geçmesi beklenen GAP Uluslararası Havalimanı Türkiye'nin en büyük kargo havalimanı olacaktır. Genişliği 45 metre olan GAP Uluslararası Havalimanı pistinin uzunluğu 4000 metredir. Temmuz 2004 itibariyle fiziki gerçekleştirme %75 civarındadır.

GAP Bölgesi'nin karayolu altyapısı da hızla geliştirilmektedir. Gaziantep ile Şanlıurfa arasında inşa edilmekte olan 196 km uzunluğundaki otobanın 2005 yılında tamamlanması planlanmaktadır. İnşaat tamamlandığı zaman Şanlıurfa ile Mersin limanı arasındaki ulaşım kesintisiz olarak otoban üzerinden sağlanabilecektir.

Güneydoğu Anadolu Projesi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi 75.358 kilometrekarelik yüzölçümü ile ülkemizin yaklaşık %10'luk bölümünü oluşturmaktadır. Güneyde Suriye, güneydoğu'da ise Irak'la sınır komşusudur. Fırat ve Dicle nehirleri yukarı havzasını da içeren Bölge; Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerini kapsamaktadır.

Bölge Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ile birlikte kısaca GAP Bölgesi olarak adlandırılmaya başlanmıştır.

GAP'ın geçmişi 1930'lu yıllarda başlayan "Keban Projesi"ne dayanmaktadır. Fırat ve Dicle nehirlerinin sulama ve elektrik üretimi amacıyla kullanılması fikri üzerine geliştirilmiş olan GAP, iki ayrı nehir projesi olarak yürütülürken 1980 yılında Güneydoğu Anadolu Projesi olarak birleştirilmiştir.

Proje tamamlandığında, dokuz ili kapsayan bu alanda 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ile Türkiye toplam su potansiyelinin %28'ini kontrol altına alırken, 1,7 milyon hektar arazinin sulanması ve 7476 megavatın üzerinde bir kurulu kapasite ile yılda 27 milyar kilovatsaatlik elektrik enerjisi üretmesi beklenmektedir.

GAP'ın entegre bir bölgesel kalkınma projesi olarak uygulanmasına 1989 yılında GAP Master Planı'nın hazırlanmasıyla başlanmıştır. Aynı yıl 388 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek, izlemek ve koordinasyonunu sağlamak üzere GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatı kurulmuştur. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatı; GAP Yüksek Kurulu ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'ndan oluşmaktadır. GAP Yüksek Kurulu GAP'tan sorumlu Devlet Bakanı, DPT'den sorumlu Devlet Bakanı, Bayındırlık ve İskan Bakanı ile Başbakan'ın başkanlığında toplanır. Teşkilatın diğer organı olan GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı; Merkez ve Taşra-Şanlıurfa Bölge Müdürlüğü ile Koordinasyon Kurulu'ndan oluşur.

Önce toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesini amaçlayan bir mühendislik projesi olarak başlayan, daha sonra çok sektörlü, entegre, bölgesel bir yatırım programı olarak ele alınan GAP günümüzde insan odaklı sürdürülebilir bir kalkınma projesi olarak yürütülmektedir.

Proje, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin adil kalkınma özleminin bir yansıması olmakla kalmayıp aynı zamanda GAP Bölgesi'nin kalkınma potansiyelini ortaya çıkarmak, ekonomik büyüme ve toplumsal istikrar gibi ulusal hedeflere de katkıda bulunmak amacını taşımaktadır.

Bu hedeflerle yola çıkılmış olmasından dolayı GAP, sadece bir elektrik üretimi ve sulama projesi olarak değil; sosyal projeler, sağlık, altyapı, turizm, eğitim, çevre, kültür, sanayi, ulaşım ve tarımsal modernizasyonu da eşgüdümlü projelerle yürüten bir sosyo-ekonomik dönüşüm projesidir.

Güneydoğu Anadolu'da Yatırım Yapmanın Avantajları

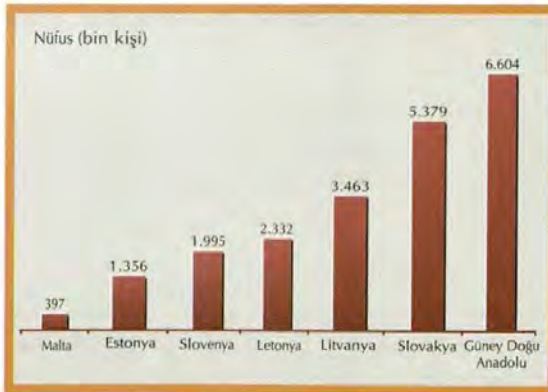
Güneydoğu Anadolu Bölgesi yatırım açısından Türkiye'nin bir çok bölgesine göre çok daha avantajlı bir durumdadır. Bölge'yi yatırımcılar açısından çekici kılan unsurların başında Bölge'nin 7 milyona yaklaşan dinamik nüfusu ile hem kendi başına büyük bir pazar olması hem de ciddi bir üretim potansiyeline sahip olması gelmektedir. Diğer taraftan, Güneydoğu Anadolu Bölgesi özellikle coğrafi konumu nedeniyle gerek Türkiye'nin gerekse Avrupa'nın Orta Doğu ülkelerine açılan kapısı durumundadır.

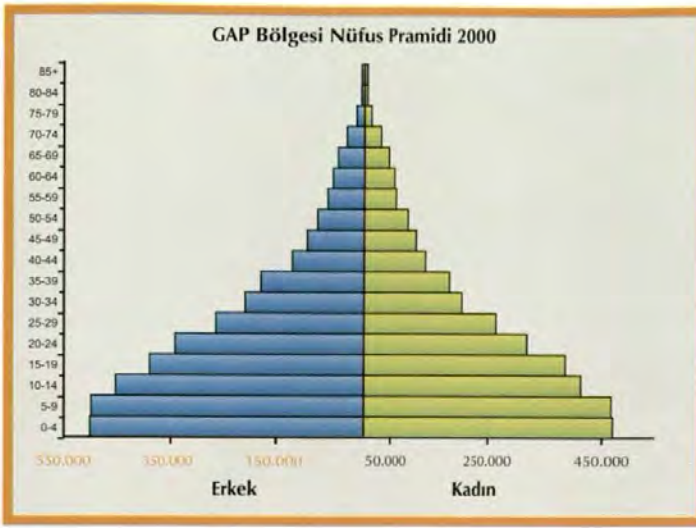
Bölge'nin tarımsal üretim kapasitesi, turizm potansiyeli ve yer altı zenginlikleri ise imalat sanayinden turizm sektörüne kadar bir çok alanda yapılacak yatırımlar açısından son derece önemli avantajlar sunmaktadır.

Tüm bu coğrafi ve doğal avantajlara ek olarak Bölge'yi yatırımcılar açısından daha da çekici hale getiren diğer bir unsur da Bölge'de yapılacak yatırımlara yönelik sunulan devlet yardımlarıdır.

3.1 Büyük ve Hızla Büyüyen Pazar

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplam nüfusu 6.6 milyon olup, Türkiye'nin toplam nüfusunun yaklaşık %10'nuna tekabül etmektedir. Grafikte de görüleceği gibi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin nüfusu Malta, Estonya, Slovenya ve Letonya'dan daha fazladır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yıllık nüfus büyüme oranı ise %25'tir ve nüfusun %63'ü şehirlerde yaşamaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin nüfusu özellikle Avrupa'ya oranla çok daha genç bir yapı sergilemektedir. Bu genç nüfus ekonomik dinamizmin ve üretim canlılığın garantisi olarak addedilebilir.

Tablo 3 : Güneydoğu Anadolu Bölgesi Nüfus Bilgileri

Nüfus			Yıllık Büyüme Hızı (%)		
Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy
6.604.205	4.154.558	2.449.647	24,73	36,86	7,03

Kaynak: DİE-2000

3.1.1 Orta Doğu Pazarına Yakınlık

Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin ve Avrupa'nın 170 milyar dolar yıllık ithalat kapasitesine sahip Orta Doğu Pazarı'na açılan kapısıdır.

Orta Doğu; yaklaşık 320 milyon kişinin yaşadığı oldukça büyük bir pazardır. Bugüne kadar yaşanan siyasi istikrarsızlıklar Bölge'nin ekonomik gelişimini oldukça sınırlı tutmuş olmakla beraber giderek artan istikrar Orta Doğu'yu daha önemli bir pazar haline getirmektedir. Uluslararası Para Fonu tarafından yayınlanan 2003 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu Orta Doğu Bölgesi'nin 2004 yılında %4, 2005 yılında ise %5 büyüyeceğini öngörmektedir. Dolayısıyla da Orta Doğu ülkelerinin toplam ithalatının bir kaç yıl içerisinde 200 milyar ABD Doları'nı geçmesi beklenmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Orta Doğu pazarına giriş açısından son derece önemli bir konuma sahiptir.

Aşağıdaki grafikte de görüleceği üzere Suriye, İran ve Irak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin hemen hemen bütün şehirlerine 1 veya 2 günlük karayolu mesafesindedir. Diğer taraftan; Beyrut, Amman ve Şam, Bölge'nin bazı illerine güneybirlik gidiş-geliş yapılabilecek kadar kısa bir mesafede bulunmaktadır.

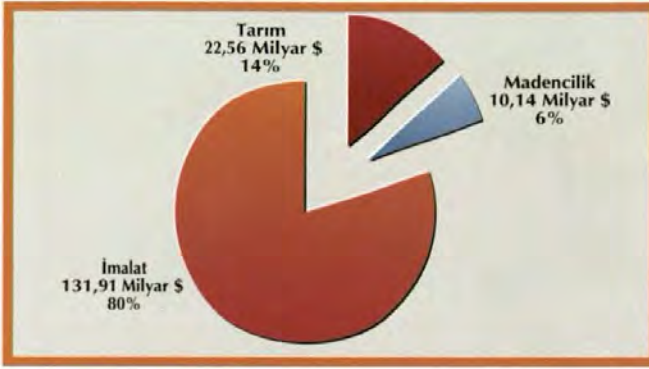
Tablo 4 GAP İllerinin Ortadoğu Ticaret Merkezlerine Uzaklıkları (kilometre)

	İran Tahran	Irak Bağdat	Suriye Şam	Ürdün Amman	Lübnan Beyrut
Adıyaman	1254	860	382	547	396
Batman	936	542	700	865	714
Diyarbakır	1035	641	601	766	615
Gaziantep	1355	961	281	446	295
Kilis	1420	1026	217	382	231
Mardin	939	545	505	670	519
Siirt	849	455	787	952	801
Şırnak	752	358	707	872	721
Şanlıurfa	1215	821	421	586	435
ORTALAMA	1084	690	511	676	525

Orta Doğu Pazarı'nda yer alan ülkelerin büyük bir kısmının ithalatındaki öncelikli ürünler Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden kolaylıkla ihraç edilebilecek yapıdadır. Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre Orta Doğu Ülkeleri² 2002 yılında kendi aralarındaki ticaret de dahil olmak üzere toplam 168.8 milyar dolar civarında ithalat yapmıştır. Türkiye'nin tarım üssü olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2002 yılında 22,6 milyar dolar tarım ürünü ithalatı yapmış bir pazarın yanı başındadır.

² Bahreyn, Irak, İran, İsrail, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Umman, Katar, Suudi Arabistan, Suriye, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Filistin

Orta Doğu İthalatının Sektörel Dağılımı (2002)

Tablo 5 Ortadoğu Pazarı

Seçilmiş Ülkeler	İthalat (Milyar \$) 2003 Öngörü	En çok ithal edilen ürünler
Irak	6,5	Gıda, ilaç, temel tüketim
Suriye	4,9	Makine ve ulaşım ekipmanları, gıda, canlı hayvan, metal ve metal ürünleri, kimyasallar
İran	26,3	Sınai hammadde ve yan mamul ürünler, gıda, temel tüketim, teknik hizmetler
Lübnan	6,0	Petrol ürünleri, araba, ilaç ve tıbbi malzeme, konfeksiyon, et ve canlı hayvan, temel tüketim, kağıt, iplik, tütün
Ürdün	4,4	Ham petrol, iplik, makine ve ulaşım ekipmanları, gıda, canlı hayvan

3.1.2 Tarımsal Üretim

Birçok sektörün temel girdisini teşkil eden tarımsal ürünler Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yatırımcılara sunduğu en büyük avantajlardan birisidir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2 yılda 5 ürün alınabilen ve dolayısıyla da eşine az rastlanacak nitelikte iklim koşullarına ve verimli topraklara sahiptir. Diğer taraftan; Bölge, dünya ticaretinde önemi ve ağırlığı hızla artmakta olan **organik tarım konusunda da son derece elverişli bir yapıya sahiptir.**

Türkiye'de ekonomik olarak sulanabilir 8.5 milyon hektar arazinin 2.1 milyon hektarı (%25'i), Aşağı Fırat ve Dicle Havzası'ndan oluşan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır. **İşlemeye elverişli arazi miktarı yaklaşık 2477 bin hektar** olup, toplam arazinin %33'ü kadardır. Kısıtlı işlemeye uygun arazi 694.3 bin hektar da hesaba katıldığında, Bölge topraklarının %42.2'si tarıma elverişli görülmektedir.

Bölge illerinde kuru tarım koşullarından, sulu tarım koşullarına geçilmesi ile yüksek katma değer yaratan tarım ürünlerinin ürün deseninde yer alması sağlanmıştır. Bölge’de sulamaya açılan alanlarda endüstri bitkileri, özellikle de pamuk ekimi yaygındır. Tekstil ve konfeksiyon sektörünün ana hammadde olan pamuk, 2000 yılında toplam 316.819 hektar alanda ekilmiş ve 1.116.273 ton ürün alınmıştır.

Bölge’de sulu tarıma geçişle birlikte bitkisel üretimde ve bunun bir parçası olarak da **yem bitkileri üretiminde büyük artışlar beklenmektedir**. Bu gelişmenin doğal bir sonucu olarak hayvansal üretim ekstansif sistemden entansif sisteme geçecektir. Hayvancılık potansiyelinin akılcı plan, strateji ve desteklemelerle geliştirilmesi, hem artan iç talebin karşılanmasına hem de çevre bölgelerde beklenen üretim açığının kısmen karşılanarak geçmişte olduğu gibi ülkemizi canlı hayvan, hayvansal ürünler ve hayvan yeminde ihracatçı ülke konumuna getirecektir.

Ayrıca, hayvansal üretimin bitkisel üretimle rekabet edebilmesi için hammaddelerin mamul madde haline dönüştürülerek katma değerinin yükseltilmesi gerekmektedir. **Bu amaçla GAP illerinde yer alan ancak hammadde eksikliği ve/veya pazar sıkıntısı nedeniyle atıl durumda olan tarıma dayalı sanayi tesislerinin değerlendirilmesi ve yeni teknolojilerle etkinliklerinin artırılması ile hammadde işlenmiş olacak bunun sonucunda süt ve et mamulleri, deri, yem vb. konularda önemli bir canlanma sağlanmış olacaktır.**

GAP Bölgesi Fırat ve Dicle Havzasında olma üzere 2235 km uzunluğunda akarsu, 6481 ha doğal göl ve 129.987 hektar baraj gölü gibi büyük bir su kaynağı potansiyeline sahiptir. GAP Bölgesinde yapımı öngörülen baraj göllerinin tamamlanması ile yaklaşık 197.000 hektar su yüzey alanı oluşacaktır. Bu potansiyel akılcı bir şekilde değerlendirildiğinde, bölgenin su ürünleri üretim ve tüketimi artış gösterecek ulusal ekonomiye önemli katkı sağlayacaktır. Balıkçılık, GAP Master Planı'nda tarımsal kalkınma stratejileri içerisinde yer almaktadır. Bölgedeki baraj göllerinin tamamlanması ile su ürünleri üretiminin 43.152 ton, üretim değerinin ise yaklaşık 23.2 trilyon TL olacağı ve 19.2 trilyon TL katma değer (2000 yılı fiyatları ile) sağlayarak, 21.576 kişiye istihdam sağlayacağı tahmin edilmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi, gerek sulama projelerinin hayata geçmesiyle gerekse bir çok ürünün verimli bir şekilde yetiştirilebileceği iklim şartlarına sahip olması nedeniyle tekstil ve gıda sektörü başta olmak üzere bir çok sanayiye kaliteli, ucuz ve hızlı bir şekilde hammadde sağlayabilecek alt yapıya sahiptir. Modern işletme ve ticaret teorisi ve pratiği işletmelerin rekabetçi avantaj yarattıkları ve bu avantajları idame ettirdikleri sürece karlı olabileceklerine işaret etmektedir. İnternet çağı ve gelişen teknoloji bir çok rekabetçi avantajın hızlı bir şekilde taklit edilmesine ve işletmelerin bu avantajlarını kaybetmelerine neden olmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sağladığı avantajlar taklit edilemediği için yatırımcılara rakiplerinden daima daha kaliteli ve ucuz üretim yapma imkanı sağlamaktadır.

3.1.3 Devlet Yardımları

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yatırım yapacak işadamlarının çeşitli Devlet Yardımlarından faydalanmaları mümkün bulunmaktadır. Bu yardımların bir kısmı yatırım aşamasında, bir kısmı ise işletme aşamasında önemli avantajlar sağlamaktadır. Devlet yardımları vergisel ve vergisel olmayan teşvikler olarak iki ayrı grupta ele alınabilir. Vergisel teşvikler; gümrük vergisi ve toplu konut fonu istisnası, KDV istisnası, yatırım indirimi, gelir vergisi stopaj istisnası gibi teşvikleri içermektedir. Vergisel olmayan teşvikler ise bedelsiz arazi tahsisi, fon kaynaklı kredi kullanımı, enerji desteği gibi destekleri içermektedir.

Yatırımlarda Devlet Yardımları ve KOBİ Yatırımlarında Devlet Yardımları esasen Türkiye'nin geneline yönelik olmakla beraber gelişmiş ve normal yörelere ilişkin çeşitli kısıtlamalar içermekte böylece de kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımları özendirilmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Gaziantep dışındaki tüm iller "Kalkınmada Öncelikli Yöre" olarak addedilmektedir.

Aşağıda Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve KOBİ Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında yatırımcılara sağlanan teşviklere ilişkin özet değerlendirme yer almaktadır. Daha detaylı bilgi için GİDEM ofisleri ile temas kurulabilir.

● **Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası:** Teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizat ithalatı, yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı gereğince ödenmesi gereken Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu'ndan istisnadır. Bu istisnadan faydalanabilmek için, ilgili makine ve teçhizatın Yatırım Teşvik Belgesi ekinde

listelenmiş olması gerekmektedir. Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu (YTB) istisnası Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlı yatırımlar için kullanılmış makine-ekipman ithalatında da belirli koşullarda mümkün olmakla beraber KOBİ Teşvik Belgesi kapsamında kullanılmış makine-ekipman ithalatında söz konusu istisnadan faydalanılması mümkün bulunmamaktadır.

● **Yatırım İndirimi:** Ticari veya zirai kazançları bilanço esasına göre tespit edilen vergiye tabi mükellefler faaliyetlerinde kullanmak üzere satın aldıkları veya imal ettikleri amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin maliyet bedellerinin %40'ını vergi matrahlarının tespitinde ilgili kazançlarından yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapabilirler.

● **Katma Değer Vergisi İstisnası:** KDV kanununa göre, YTB sahibi mükelleflere belge çerçevesinde makine ve teçhizat satışı KDV'den istisnadır. Bu istisna; YTB devrinde ya da YTB adı altında alınan makine ve teçhizat üzerinde uygulanabilir.

● **Vergi, Resim ve Harç İstisnası:** Vergi, resim ve harç istisnası, yatırımla ilgili işlemlerin, damga vergisi ve harçlardan istisna tutulması şeklinde uygulanan bir destektir.

● **Kredi Tahsisi:** Kredi tahsisi, belirli özelliklerdeki yatırımların bazı şartları karşılama durumunda sabit yatırım tutarının belirli oranlarında bütçe kaynaklarından uygun faizli nakit kaynak tahsisi şeklindeki devlet desteğidir. Kredi tahsisleri ilgili Karar'larda belirtilen kamu bankaları üzerinden yapılmaktadır.

Yukarıda özetlenen yatırım teşviklerine ek olarak 6 Şubat 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5084 sayılı Yatırımları ve İstihdamın Teşviki Kanunu kişi başına gelirin 1500 ABD Doları'ndan daha düşük olan illerde geçerli olmak üzere düzenlenmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bu sınıflandırma dışında kalan sadece Gaziantep ve Kilis'tir. Kanunun yürürlüğe girmesini takiben,

- 21.04.2004 tarihinde Bedelsiz Arsa Devrine ilişkin yönetmelik,
- 17.04.2004 tarihinde Gelir vergisi stopajı ile ilgili Maliye Bakanlığı tebliğ,
- 13.04.2004 tarihinde Sigorta Primi işveren paylarına ilişkin SSK genelgesi,
- 09.06.2004 tarihinde enerji desteğine yönelik yönetmelik,
- 02.07.2004 tarihinde Organize Sanayi Bölgelerinde bedelsiz arazi tahsisine ilişkin yönetmelik,

Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yasa ile getirilen ve aşağıda ayrıntıları açıklanan teşvik tedbirleri, yatırımlar için teşvik belgesi alma gereği aranmaksızın uygulanmaktadır.

1. **Gelir Vergisi Stopajı Teşviki:** Bu teşvik ile yatırım konusu ve büyüklüğü ne olursa olsun, yatırımcıların işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, organize sanayi bölgesinde kurulu işyerleri için tamamı, diğer yerlerdeki işyerleri için %80'i, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilebilmektedir.

2. **Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik:** Yine yatırım konusu ve büyüklüğü ne

olursa olsun, yatırımcıların işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin sigorta primlerinin işveren paylarının organize sanayi bölgelerinde kurulu işyerleri için tamamı, diğer yerlerdeki işyerleri için %80'i Hazine tarafından karşılanmaktadır.

3. Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi: En az 10 kişilik istihdamı öngören organize sanayi bölgesinde yer alabilecek yatırımlar için OSB'de, OSB'de yer alamayacak yatırımlar için ise Hazine'ye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya özel idarelerine ait arazi veya arsalar bedelsiz olarak devredilebilmektedir.

4. Enerji Desteği: Bu teşvik ile imalat sanayi, madencilik, hayvancılık (su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), seracılık, soğuk hava deposu, turizm konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanında faaliyete geçen, fiilen ve sürekli olarak en az 10 işçi çalıştıran işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin %20'si Hazine tarafından karşılanmaktadır. Bu orana ondan sonraki her bir işçi için 0,5 puan eklenerek, Hazine tarafından karşılanacak oran, organize sanayi bölgesinde kurulu bulunan işletmeler için %50'ye, diğer alanlarda kurulu bulunan işletmeler için %40'a kadar çıkarılmaktadır.

Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar ve 5084 sayılı Yasa ile sağlanan vergisel ve vergisel olmayan desteklere ek olarak firmaların özellikle işletme aşamasında faydalanabilecekleri çeşitli devlet destekleri bulunmaktadır. Aşağıda bu tür destekler; desteği sağlayan kuruma göre kısaca özetlenmekte olup, daha detaylı bilgi alabilmek için GİDEM ofisleri ile temasa geçebilirsiniz.

Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü; hazırladığı ve yatırımcılara ücretsiz olarak sağladığı Sanayi Potansiyeli ve Yatırım Alanları Araştırmaları, Sanayi Profilleri, Fizibilite Etütleri, Yatırımcı Rehberleri ile iş adamlarına destek olmaktadır.

Türkiye Kalkınma Bankası; TKB sağladığı finansman desteğine ek olarak Yöresel Uygun Yatırım Alanları ve Yerel Ekonomik Gelişme Programı çalışmaları yapmaktadır.

İhracatı Geliştirme Merkezi; Yatırımcıların yurtdışı pazarlara açılmasını ve ihracatı artırmayı temin etmeye yönelik ihracatı geliştirme hizmetleri ile pazar araştırmaları kapsamında İGEME tarafından; dış ticaret mevzuatı konularında eğitim desteği, eğitim yardımı desteği, yurt dışı fuarlara katılım organizasyonu, ihracat pazar araştırmaları, Ar-Ge faaliyetlerinin takip edilerek yatırımcılara duyurulması, Devlet yardımları, ticari bilgi temini, yurt dışı tanıtım faaliyetleri, uluslararası ilişkiler konularında destek sağlanmaktadır.

KOSGEB; KOSGEB tarafından Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere bir çok konuda teknik ve mali destek sağlanmaktadır. KOSGEB tarafından verilen destekler başlıklar halinde aşağıda sıralanmaktadır. Daha detaylı bilgi www.kosgeb.gov.tr adresinden temin edilebilir.

- Danışmanlık Desteği
- CE İşaretlemesine İlişkin Test ve Genel Test Analiz Destekleri
- Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği
- Bilgi Ağları ve E-İş Desteği
- Yerel Ekonomik Araştırma Desteği
- Ortak Kullanım Amaçlı Makine-Teçhizat Desteği
- Eğitim Destekleri
- Yurtdışı Pazar Araştırma Desteği
- İhracat Amaçlı Yurt Dışı İş Gezisi Programı Katılım Desteği
- Milli Katılım Düzeyindeki Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği
- Yurtdışı Daimi Sergi (Show-Room) Katılım Desteği
- Yurtdışı Uluslararası Sanayi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği
- Yurtdışı KOSGEB Bölgesel Fuarlarına Katılım Desteği
- İhracata Yönlendirme Desteği
- İş Geliştirme Merkezi Desteği
- Yeni Girişimci Desteği
- Patent, Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım Desteği
- Altyapı ve Üstyapı Proje Desteği
- Nitelikli Eleman İstihdamı Desteği
- Bilgisayar Yazılımı Desteği
- Küçük Ölçekli İş Kurma Danışmanlık Desteği
- Yabancı Danışman Desteği Programı (NMCP)

3.1.4 Diğer Finansman Mekanizmaları

Devlet tarafından sağlanan desteklere ek olarak farklı kurumlarının sağladığı özellikli kredi imkanları ve finansman mekanizmaları da aşağıda özetlenmektedir.

Türk Kalkınma Bankaları

Türkiye’de yatırımcılara yatırım proje finansmanı konusunda Türkiye Kalkınma Bankası ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası kredi sağlamaktadır.

Tablo 6 TKB'nin orta ve uzun vadeli kredileri

Döviz Kredileri	TL Kredileri
<ul style="list-style-type: none">● KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) Kaynaklı Döviz Kredisi● UBS Kaynaklı Döviz Kredisi● İslam Kalkınma Bankası Kredileri● TKB Kaynaklı Döviz Kredisi● Avrupa Yatırım Bankası Kredileri● Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası Kredileri	<ul style="list-style-type: none">● TKB Kaynaklı TL Yatırım ve İşletme Kredileri● TKB Kaynaklı Dövizle Endeksli TL Yatırım ve İşletme Kredileri● Genel Bütçe Kaynaklı KOBİ Kredileri● Genel Bütçe Kaynaklı, Bölgesel Gelişmeye Yönelik Yatırım Kredileri● Genel Bütçe Kaynaklı, Kalkınmada Öncelikli Yörelere (KÖY) Yönelik Krediler● Genel Bütçe Kaynaklı Diğer Krediler

TSKB yatırım kredilerinin yanında finansal kiralama plasmanları yoluyla da yatırımları desteklemektedir. Yatırım kredileri için kendi kaynaklarının yanında uluslararası kuruluşların kaynaklarını da kullanılmaktadır. Bunlardan önde gelenleri aşağıda özetlenmiştir.

- **TSKB- DÜNYA BANKASI:** Dünya Bankası İhracat Finansmanı Aracılık Kredisi, Dünya Bankası Yenilenebilir Enerji Kredisi,
- **TSKB- Avrupa Yatırım Bankası :** Avrupa Yatırım Bankası Kredileri , Avrupa Yatırım Bankası Çevre Kredisi
- **TSKB- Alman Kalkınma Bankası (KfW) :** KfW Alman Sanayileşme Fonu, KfW Çevre Kredisi , KfW KOBİ Kredisi

Kredi Garanti Fonu

Kredi başvuruları uygun bulunan ancak herhangi bir teminat veremeyecek veya verdiği teminat yeterli bulunmayan yatırımcıların, yatırımlarını gerçekleştirmesi için Kredi Garanti Fonu'ndan faydalanmaları mümkün bulunmaktadır.

Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma A.Ş. (KGF),1991 yılında kurulmuş olup, KOBİ'lerin bankalardan (T. Halk Bankası A.Ş., T. Garanti Bankası A.Ş., Şekerbank T. A.Ş., T. Vakıflar Bankası TAO ve Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.) kullandığı kredilere verdiği garanti/kefaletlerle teminat sağlamaktadır.

Tablo 7 KGF Teminatından Yararlanma Detayları

Kimler yararlanır?	Türkiye'nin her yerinde 250 işçiye kadar işçi çalıştıran KOBİ'ler, esnaf ve sanatkarlar ile genç yatırımcılar.
Garanti veya kefalet üst sınırı: 400.000 Euro	200.000 Euro'nun altındaki krediler için kredinin en çok %80'ine garanti veya kefalet verilir. 200.000 Euro'nun üzerindeki krediler için kredinin en çok %70'ine garanti veya kefalet verilir.
Hangi tür krediler?	Yeni iş kurma, mevcut tesisin genişletilmesi, hammadde temini, yeni teknoloji kullanımı, yeni iş yerine taşınma, ihracatın finansmanı, ithalatın finansmanı, teminat mektubu amaçlı krediler ile KOBİ'lerin kullandığı diğer nakdi ve gayri nakdi krediler.
Değerlendirme önceliği	Proje yapılabiliği, yönetim yeterliliği, firma ve ortakların liyakati ve moralitesi, özkaynak katkısı, kredinin geri ödenebilirliği

İhracat Kredileri

Türk Eximbank, ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren girişimcileri kısa, orta-uzun vadeli nakdi ve gayri nakdi kredi programları ile desteklemektedir. Ayrıca, vadeli satış işlemlerini teşvik etmek ve bu yolla ihracat hacmini artırmak, yeni ve hedef pazarlara girilmesini kolaylaştırmak amacıyla vadeli ihracat alacaklarını iskonto etmektedir.

Kısa Vadeli İhracat Kredileri

Sevk Öncesi İhracat Kredileri

Dış Ticaret Şirketleri
Kısa Vadeli İhracat Kredisi

İhracata Hazırlık Kredileri

KOBİ İhracata Hazırlık Kredileri

Özellikli Krediler

Sevk Öncesi Reeskont Kredisi

Kısa Vadeli İhracat Alacakları
İskonto ProgramıYurtdışı Mağazalar Yatırım
Kredisi

Özellikli İhracat Kredisi

**Döviz Kazandırıcı
Hizmet Kapsamındaki Krediler**Uluslararası Nakliyat
Pazarlama Kredisi

Turizm Pazarlama Kredisi

Döviz Kazandırıcı
Hizmetler Kredisi

3.1.5 Uluslararası Finansman İmkanları

Türkiye'nin üyesi olduğu çeşitli uluslararası kuruluşlar yukarıda belirtilen kurumlar aracılığı ile veya doğrudan kendilerine yapılan başvurularla Türkiye'deki yatırımlara destek sağlamaktadır.

Tablo 8 Uluslararası Finansman Kuruluşları

Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası	www.eib.eu.int
Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası	www.ebrd.com
KfW – Alman Yatırım Bankası	www.kfw.de
İslam Kalkınma Bankası	www.isdb.org
Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bankası	www.bstdb.org
Dünya Bankası	www.worldbank.org
Uluslararası Finans Kurumu	www.ifc.org
Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası	www.ibrd.org

Anılan kurumlar Türkiye'de genellikle Hazine Müsteşarlığı, Türk Exim Bank, Türkiye Kalkınma Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Halkbank gibi ulusal kurum/kuruluşlarla işbirliği içerisinde faaliyet göstermektedir.

3.2

Yatırım Yapılabilecek Başlıca Sektörler

Güneydoğu Anadolu Bölgesi sanayisinin büyük bir kısmını tarıma dayalı sanayi oluşturmaktadır. Ancak yatırım fırsatları tarıma dayalı sanayi ile kısıtlı değildir.

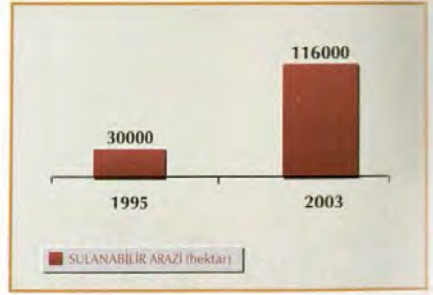
3.2.1 Tarıma Dayalı Sanayi

GAP Bölgesi'nde 2010 yılı itibariyle sulanabilir arazilerin 1.7 milyon hektara ulaşması ile Bölge tam anlamıyla bir tarımsal üretim merkezi haline gelecektir.

Tarıma dayalı sanayi konularında yapılacak yatırımların işadamları açısından çekici olabileceği düşünülmektedir.

Bölge'de sınırlı sermaye birikimi olması sebebiyle bugüne kadar Bölge'nin tarımsal üretimi daha çok -işlenmek üzere- dökme olarak diğer illere satılmıştır. Bölge'deki tarımsal üretim son derece kaliteli ve işlenmeye elverişlidir.

Tarıma dayalı sanayi açısından Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en çekici yanlarından biri de özellikle sulamaya yeni açılan toprakların organik tarım için son derece elverişli olmasıdır. Dünya ticaretinde organik tarım ürünlerinin (gerek bitkisel gerek hayvansal) giderek ağırlık kazanıyor olması, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni bu anlamda bir kat daha çekici yapmaktadır.

TARIMA DAYALI SANAYİLERDE YATIRIM İMKANLARI

Dondurulmuş, kurutulmuş ve paketlenmiş sebze ve meyve üretimi

Bitkisel yağ üretimi (tıbbi ve aromatik bitkiler)

Organik sebze ve meyve üretimi, paketlenmesi

1.1.2 Tekstil ve Konfeksiyon

Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre 2000 yılında Türkiye toplam pamuk üretimi 2.260.921 tona ulaşmış, bu üretimin 1.116.273 tonu yani yaklaşık %50'si GAP Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. Pamuk üretiminin bu denli yoğun olduğu Bölge, özellikle ham maddeye yakınlığı itibariyle tekstil ve konfeksiyon sanayinde yatırım fırsatları sunmaktadır.

Dünya tekstil-konfeksiyon ticaretinin gelişim yönelimleri dikkate alındığında hammaddeye yakınlık ve kaliteli işgücünün giderek daha önemli yatırım parametreleri haline dönüştüğü gözlemlenmektedir. Aşağıda 5084 sayılı Yasa'nın sağladığı imkanlardan faydalanan ve faydalanmayan bir konfeksiyon tesisinin maliyet karşılaştırması yer almaktadır. Görüldüğü gibi Güneydoğu Bölgesi'nin 9 ilinin 7'sinde geçerli olan 5084 sayılı Yasa Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde özellikle emek-yoğun sektörlerde yatırımcılara ciddi avantajlar sağlamaktadır.

TEKSTİL - KONFEKSİYON SEKTÖRÜNDE YATIRIM VE İŞBİRLİĞİ İMKANLARI	
Yatırım	Ticaret
✓ Özellikli iplik üretimi	✓ Siparişler
✓ Özellikli kumaş	✓ Yerel (otantik) ürünlerin imalatı ve pazarlanması
✓ Organik iplik ve kumaş	

Teşvik	Birim	5084 Kapsamında	5084 Dışında (Milyon TL/Yıl)
Gelir vergisi stopajı istisnası ³	100 işçi	0	64.719
SSK İşveren Payı ⁴	100 işçi	0	98.982
Enerji Desteği ⁵	500 bin kWh	24.035	51.325
Toplam		24.035	215.026

³ Brüt asgari ücretten, asgari ücretin %14'ü oranında SSK primi ve %1'i oranında İşsizlik Sigorta Fonu kesintisi yapıldıktan sonra elde kalan meblağın %15'i.

⁴ Brüt asgari ücretin %19.5'i

⁵ 10 işçiden sonra istihdam edilen her işçi için toplam enerji bedelinin %20'sine 0,5 puan eklenmiştir. Üst sınır toplam enerji bedelinin %50'sidir. TEDAŞ tarafından sanayi için uygulanan çift terimli tarife: Normal yöreler için 102.650 TL/kWh, kalkınmada öncelikli yöreler için 96.140 TL/kWh

3.2.3 Kimyasal Maddeler ve İnşaat Malzemeleri

Güneydoğu Anadolu Bölgesi kimyasal madde ve inşaat malzemesi üretimi konusunda pazara yakınlık avantajı nedeniyle yatırımcılar açısından son derece çekici bir bölge konumundadır.

● **Sulama boruları ve diğer malzemelerin üretimi:** 2010 yılına kadar 1.7 milyon hektar alanın sulamaya açılması ile Bölge'de sulama sistemlerine olan talebin ciddi şekilde artması beklenmektedir.

● **Plastik kalıp üretimi:** Gaziantep dışında Bölge'de plastik kalıp üretimi ile iştigal eden firma sayısı son derece kısıtlı olup, Bölge'nin plastik kalıp ihtiyacını karşılamaktan uzaktır.

● **İnşaat malzemeleri üretimi:** Yeniden yapılanma sürecinin henüz başında olan Irak özellikle inşaat malzemesi konusunda ciddi bir ihtiyaç ve talep içindedir. Dolayısıyla, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde boya, plastik doğrama gibi konularda yapılacak yatırımların pazarı hazırdır. Ayrıca, hammadde halinde taşınması nihai ürün olarak nakliyesinden ucuz olan her türlü malzemenin (plastik su tankı vb.) Güneydoğu Anadolu'da üretilip tüm Orta Doğu Pazarı'na satışı mali açıdan son derece avantajlıdır.

3.2.4 Enerji

Elektriğin tüketicilere yeterli, kaliteli, sürekli ve düşük maliyetli bir şekilde sunulmasını sağlayacak rekabet ortamının oluşturulması için gereken yasal çerçeve 20 Şubat 2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile oluşturulmuş bulunmaktadır. Bu doğrultuda Kanun, piyasa katılımcıları arasında yapılacak ikili anlaşmalara dengeleme ve uzlaştırma mekanizmasına dayalı bir modelin teşkilini öngörerek, özel sektörün enerji üretimi, dağıtımı ve pazarlanması konusunda oynayabileceği rolün kapsamını genişletmektedir.

Bölge'de sinai kalkınmanın gerektirdiği nitelikte bir enerji altyapısının kurulmasına ve işletilmesine duyulan ihtiyaç ve bu yönde geliştirilmiş olan devlet politikaları gerek enerji üretimi gerekse dağıtımı konusunda yatırımcılara fırsatlar sunmaktadır.

3.2.5 Madencilik

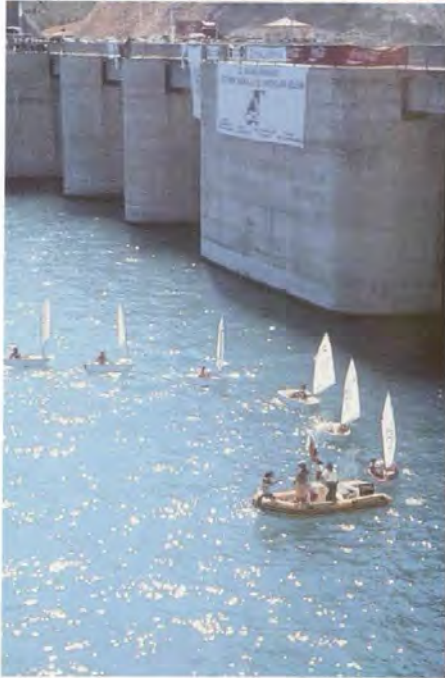
Maden Tetkik Arama Enstitüsü 1968'de Siirt'te açtığı bölge müdürlüğü ile bölgedeki çalışmalarına başlamış ve 1970'te Diyarbakır'a taşınmıştır. MTA'nın bölge alanına Diyarbakır, Batman, Bingöl, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illeri girmektedir. Şimdiye kadar tamamlanmış projeler: Siirt - Madenköy Bakır Yatağı, Bingöl - Avnik Demir Yatakları, Mardin - Mazıdağı Fosfat Yatakları, Şırnak - Silopi Asfaltit Yatakları, Bingöl - Karlıova Linyit Yatakları, Diyarbakır - Çermik - Hani - Lice Mermer Yatakları'dır.

Halen devam eden projeler kapsamında, madensuyu arama çalışmaları, Bingöl - Yayladere Jeofizik Etüt projesi bulunmaktadır. Bölgenin maden haritaları maden potansiyelinin barit, asfaltit, fosfat, boksit, manganez, dolomit, demir ve mermerde yoğunlaştığını göstermektedir. Ayrıca tuğla ve kiremit hammaddeleri, ham petrol ve kömür yatakları bulunmaktadır.

En önemli yeraltı zenginliği olarak Batman'da ham petrol ve Diyarbakır'da mermer öne çıkmaktadır. Diyarbakır, önümüzdeki dönemler için sadece Güneydoğu Anadolu'da değil, Orta Doğu'da mermer merkezi olma yolundadır.

3.2.6 Turizm

Tarihin en eski uygarlıklarına ev sahipliği yapmış Mezopotamya ovası cazibesini günümüzde de korumakta ve bölgeye önemli bir turizm potansiyeli kazandırmaktadır. Sahip olunan kültür çeşitliliğinin yanında tarihi varlıkların zenginliği de bölgeyi kültür turizmi açısından öne çıkarmaktadır. Tüm bölge illeri çeşitli medeniyetlerin eserlerine ev sahipliği yapmanın yanında farklı kültürel geleneklerin yaşatıldığı merkezler olarak eşine az rastlanır bir coğrafyaya sahiptir.

Dünyanın sekizinci harikası olarak değerlendirilen Nemrut Dağı, eski yerleşim merkezlerinden biri olan Hasankeyf, medreseler, rasathane, darüşşifa ve diğer eğitim kurumlarıyla, Bölge'nin asırlar öncesinde bile ilim ve kültür merkezi olduğunu anımsatırcasına eski tarihi dokusunu korumakta ve en fazla ilgi çeken ören yerlerinin başında gelmektedir. Bir diğer önemli kültür mirası açık hava müzesi görünümündeki Mardin ili'dir. Huriler, Sümerler, Akadlar egemenliğinde kalmış olan Mardin: Hitit, Med, Pers, İskender, Roma, Arap, Türkmen, Artuklu ve Osmanlı medeniyetlerinin de etkilerini yansıtmaktadır.

Şehirde kilise, medrese, türbe, manastır gibi eserlerin yanında şehir özgü mimari karakter de dikkat çekmektedir. Yine Mardin'in ilçesi Midyat, Mardin'e benzer evlerin, taş konakların, kemerli geçitlerin, minare gibi yükselen çan kuleleri ve Süryani kiliseleri ile ilgi çekici ayrı bir merkezdir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en eski kültür merkezlerinden birisi olan Gaziantep, MÖ 4000 yıllarına kadar uzanan ve ilk uygarlıkların doğduğu, Mezopotamya ve Akdeniz arasında, tarihi İpek Yolu üzerinde konumlanmıştır.

Gaziantep'te Paleolitik, Neolitik, Kalkeotik, Tunç Çağlarına, Hitit, Med, Asur, Pers, İskender, Selefosler, Roma, Bizans, Abbasiler ve Selçuklulara ait eserler bulunmaktadır. Belkis/Zeugma Antik Kenti , Gaziantep İli, Nizip İlçesi, Belkis Köyü sınırları içerisinde Fırat Nehri'nin kıyısında yer alır. Yaklaşık 20 bin dönümlük bir arazi üzerine kurulmuş olan Belkis/Zeugma Antik Kenti; Fırat'ın geçilebilir en sığ yerinde olması, askeri ve ticari bakımdan çok stratejik bir bölge olması nedeniyle tarihin her döneminde önemini korumuştur. Diyarbakır ise Çin Seddi'nden sonra dünyanın en uzun ikinci, en kalın birinci surlarına sahiptir. Ayrıca, sur içi yerleşimi, tarihin en eski tapınaklarından biri olan Ulucami, kiliseleri ve çarşıları ile yüksek bir kültür turizmi potansiyeline sahiptir. Siirt de ise kaplıcalar, türbeler, tarihi cami, kale ve köprüler Siirt'in tarihi ve turistik değerleri arasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Şırnak'ta da Cudi Dağı antik kent ve mağarası görülmeye değer yerler arasındadır.

Bütün bu zenginliğe rağmen bölgedeki turizm yatırımlarının yetersizliği bu varlığın katma değere dönüşmesini engellemektedir. Bölge turizm potansiyelinin değerlendirilebilmesi için her türlü konaklama tesisi, otel, motel, pansiyon, tur operatörlüğü ve turizm acentesi hizmetleri, restoran, hediyelik eşya, tanıtım kitapçık, film ve broşürleri gibi yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, bölgede turizm sektöründe çalışabilecek nitelikli elemanların kapasitelerini geliştirebilecek her türlü eğitim hizmetleri de bölgenin ihtiyaç duyduğu yatırımlar arasındadır.

3.2.7 Diğer

Güneydoğu Anadolu Bölgesi yukarıda sayılan konular dışında daha birçok konuda yatırım fırsatları sunmaktadır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan araştırmalar sonucunda Güneydoğu Anadolu illerinde aşağıdaki konularda yatırım yapılmasının uygun olabileceği saptanmıştır⁶

Tarım Sektörü (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık)

- Bağ-Bahçe Yatırımları
- Ceviz, Badem, Antep ve Siirt Fıstığı Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar
- Damızlık (Hibrit) Tohum Üretim Tesisi
- Kaba yem Üreticiliği
- Kültür Mantarı Üretimine Yönelik Yatırımlar
- Meyve ve Sebze Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar
- Renkli Pamuk Üretimine Yönelik Yatırımlar
- Sebze Üreticiliği
- Seracılık
- Sert Buğday Üretimine Yönelik Yatırımlar
- Susam Yağı, Tahin, Pekmez ve Helva Üretim Tesisi
- Yem Bitkileri Üretimi
- Yem Üretimi
- Zeytin Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar
- Arıcılık ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar
- Besicilik (Büyükbaş ve Küçükbaş)
- Damızlık Hindi Yetiştiriciliği
- Deve Kuşu Yetiştiriciliği
- Et ve Yumurta Tavukçuluğu
- Hindi Yetiştiriciliği
- Süt Besiciliği
- Tatlı Su Balığı Üretimi
- Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği

Turizm, Enerji ve Madencilik Sektörleri

- Konaklama ve Hizmet Kapasitesini Arttıracak Yatırımlar
- Turistik Otel ve Pansiyonlar
- Lokanta, Kafeterya ve Eğlence Yerleri
- Mokamp ve Kamping Alanları
- Bakır Madeni Ocak İşletmeciliği
- Linyit Kömürü Ocak İşletmeciliği
- Fosforik Asit ve Gübre Fabrikası Entegre Tesisi
- Sodyum Tripoli Fosfat Üretim Tesisi
- Rüzgar Enerjisi Santrali (RES) ile Enerji Üretimi
- Güneş Kolektörü Üretim Tesisi
- Asfaltit Üretim Tesisi
- Briket Kömür Üretim Tesisi

Gıda Sanayi

- Ayçiçek Yağı Üretim Tesisi
- Bal Üretimi
- Bisküvi ve Gofret Üretim Tesisi
- Pastörize Üzüm Suyu, Sirke ve Pekmez Üretim Tesisi
- Dondurulmuş Gıda Üretim Tesisi
- Fıstık Esaslı Çikolata ve Kakaolu Mamuller Üretim Tesisi
- Kırmızı Biber ve Salça Üretimi
- Kurutulmuş Meyve-Sebze Üretim Tesisi
- Küp Şeker
- Makarna Üretim Tesisi
- Patates Cipsi ve Mısır Çerezi Üretim Tesisi
- Pekmez ve Ağda Üretimi
- Rafine Pamuk Yağı Üretim Tesisi
- Sebze Meyve Konserveleri Üretim Tesisi
- Siirt Fıstığı İşleme Tesisi
- Susam Yağı ve Tahin Üretim Tesisi
- Un
- Zeytinyağı Üretimi
- Et ve Süt İşlemeye Yönelik Yatırımlar

Dokuma ve Giyim Sanayi

- Akrilik Battaniye Üretim Tesisi
- Çorap Üretim Tesisi
- Halı Dokuma
- Halı-Kilim
- Hazır giyim Üretim Tesisi
- İpek Böcekçiliği
- İplik Üretimi
- Konfeksiyon
- Kumaş Boyama Tesisi
- Pamuk İpliği
- Penye Örme (Örme Eşya)
- Straygarn Yün İpliği
- Tekstil Makineleri İmalatı Tesisi

⁶ Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan analizlere dayanmaktadır: Şanlıurfa (2004), Batman (1998), Adıyaman (2001), Mardin (2000), Siirt (2001), Diyarbakır (2001), Şırnak (1998), Kilis (1995). Değişen iş ve piyasa koşulları çerçevesinde bahse konu yatırım alanlarına ilişkin değerlendirmelerin de revize edilmesi gerekebilir. Detaylı bilgi için GİDEM ofisleri ile temas kurulabilir.

Diğer

- Akümülatör
- Ambalaj (Ağaç, Karton) Üretim Tesisleri
- Ambalaj Makinaları Üretimi
- Antepfıstığı İşleme Tesisi
- Ayakkabı Üretim Tesisleri
- Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi
- Beton Kiremit İmalatı Tesisi
- Cerrahi Eldiven Üretim Tesisi
- CTP Boru İmalatı Tesisi
- Emaye Soba Üretim Tesisi
- Galvanizli Sac Üretim Tesisi
- Gümüş Eşya ve Mücevherat Üretim Tesisi
- Güneş Kollektörü Üretim Tesisi
- Katı Atık Ayırma ve Geri Dönüşüm Tesisi
- Kraft Torba Kağıdı Üretim Tesisi
- Kriko Esaslı Sabit Kaldırıcı Cihazlar Üretim Tesisi
- Plastik Boru ve Boru Bağlantı Elemanları Üretim Tesisi
- Plastik Eşya ve Ambalaj Malzemesi Üretimi
- Plastik Profil Üretim Tesisi
- Plastik Torba Üretim Tesisi
- Polipropilen Çuval Üretim Tesisi
- PVC Profil Doğrama, PVC ve PE Boru Üretimi
- PVC Tabanlı Ayakkabı Üretim Tesisi
- Rendering Tesisi, (Kemik Unu, Rendering Yağı)
- Sabun Üretim Tesisi
- Soğuk Hava Deposu
- Soğuk Lastik Kaplama
- Styropordan Ambalaj ve Yalıtım Malzemeleri
- Su Şişeleme Tesisi
- Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi
- Teneke Kutu Üretim Tesisi
- Toprak İşleme Makineleri İmalatı Tesisi
- Yapı Elemanları
- Yumurta Viyolu Üretim Tesisi
- Zirai Alet Tarım Makineleri Üretim Tesisi
- Konfeksiyon

3.3

Güneydoğu Anadolu Bölgesi İlleri

Güneydoğu Anadolu Bölgesi 75.358 km² alan üzerine kurulu 9 ilden oluşmaktadır. Bölge'nin her ili farklı konularda yatırımcılara değişik imkanlar ve avantajlar sunmaktadır.

İllerleyen sayfalar, yatırımcıların ilgisini çekebilecek konularda, ile özel bilgileri kapsamakta ve her ilin yatırım ve ticari potansiyeli hakkında özet değerlendirmeler içermektedir.

NEDEN GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ?

1. Gelişmiş sanayi ve ticaret altyapısı.
2. Kaliteli tarımsal üretim ve üretime elverişli toprak ve hava koşulları.
3. Ortadoğu pazarına yakınlık.
4. Kaliteli ve ucuz işgücü.
5. Ulaşım imkanları (hava, kara ve demir yolu).
6. Devlet Yardımları ve Teşvikler (5084 sayılı Kanun vb.).

3.3.1 Adıyaman

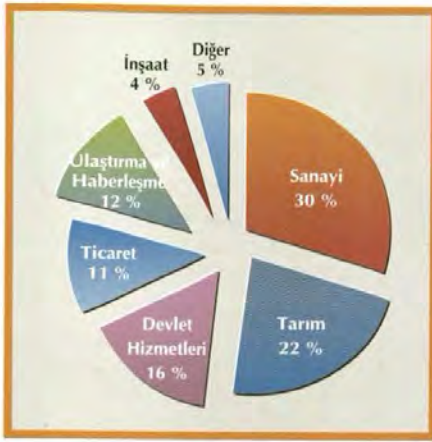
Adıyaman insanlık tarihinin bilinen en eski yerleşim birimlerinden biridir. İlin tarihi MÖ 40.000 yıllarına kadar gitmektedir. Palanlı mağarasında bulunan, Mağara dönemine ait mağara duvar resimleri bu geçmişi destekleyici bulgulardır. Medeniyetlerin tarih içerisinde hükümlerlikleri söyle sıralanabilmektedir: MÖ 3.000-1.200 Hititler'den başlayarak sırasıyla Asurlular, Frigler, Persler, Makedonlar, Kommegene Krallığı, Roma İmparatorluğu, Bizans, Emeviler, Abbasiler, Hamdaniler, tekrar Bizanslılar, Eyyubiler, Anadolu Selçukluları, Memluklular yönetiminden sonra 1516 yılında Osmanlı İmparatorluğu egemenliğine girerek sancakla Maraş Beylerbeyliğine bağlanmıştır. 1954 yılına kadar Malatya'nın ilçesi iken 1954 yılında il olmuştur. Günümüzde Dünya'nın 8. harikası olarak adlandırılan ve güneşin batışı ve doğuşuyla eşsiz güzelliğe sahip olan Nemrut Dağı ve Kommegene Uygarlığı ile 150 dolayındaki ören yeri ve pek çok tarihi eserler Adıyaman'ı bir açık hava müzesi yapmaktadır.

2000 yılı genel nüfus sayımına göre ilde 623.811 kişi yaşamaktadır. Nüfus artış hızı %19.98'dur. 7.614 km² yüzölçümüne sahip olan ilde karasal iklim karakteri görülmekle birlikte Doğu Anadolu ile Akdeniz Bölgeleri arasında geçiş özelliği de hissedilmektedir. Adıyaman, Bölge'deki diğer illere göre daha çok yağış alır. Sıcaklıkta en düşük ay ortalaması Ocak'ta 3,9 C derece ve en yüksek ay ortalaması Temmuz'da 30,6 C dereceye ulaşarak yıllık ortalaması 18,1 C derecedir. Yıllık ortalama nispi nem oranı %52'dir. Hakim rüzgar yönü kuzey ila kuzeydoğudur.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Adıyaman'ın GSYİH'sı 580 milyon ABD Doları olup, toplam gelir içinde aldığı pay %0.4'tür. Kişi başına düşen gelir ise 918 ABD Dolarıdır. Bu gelir seviyesi ili 5084 sayılı teşvik kanunu kapsamına almaktadır. Ekonomik aktivitede en büyük pay sırasıyla %30, %22 ve %16 ile sanayi, tarım-hayvancılık ve devlet hizmetlerine aittir.

3.3.1 Adıyaman

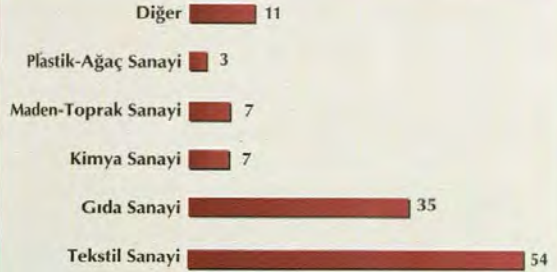

Adıyaman'da öne çıkan imalat sanayi alanı tekstildir. Toplam 117 işletmenin 54 tanesi tekstil alanında faaliyet göstermektedir. Tekstilden sonra gıda sanayi ve kimya sanayi en çok faaliyet gösterilen alanlardır.

Tekstilde üretim çırçır, pres, konfeksiyon, dokuma kumaş, kumaş boyama, iplik üretimi gibi geniş bir alana yayılmış durumdadır. Gıdada ise un-kepek, süt ve süt ürünleri, karma yem en fazla üretilen ürünlerin başında gelmektedir.

Adıyaman'da Sanayinin Sektörel Dağılımı

Dış Ticaret

Adıyaman'dan 2003 yılı sonu itibariyle 12.138.543 ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %48.31 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Pamuktan Örmeli Tişörtler	4.153.519	6.273.432	51.68
Pamuktan,Kadın,Kızlar İçin Örmeli Pantolonlar	335.079	852.607	7.02
Pamuktan,Kadın,Kızlar İçin Örmeli Takımlar	226.495	693.367	5.71
Pamuktan Kadın,Kız Çocuklarına Diğer Örmeli Hırkalar	145.881	562.389	4.63
Pamuktan Kadın,Kız Çocuklarına Diğer Örmeli Benzer Giyim	318.238	394.085	3.25
Diğer	3.005.538	3.362.663	27.71
Toplam	8.184.750	12.138.543	100.00%

3.3.1 Adıyaman

Adıyaman'ın

Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	382
Beyrut	396
Bağdat	860
Amman	547
Tahran	1254

Konfeksiyon sanayinin güçlü varlığı nedeniyle diğer Güneydoğu illerinden farklı olarak Adıyaman'ın Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyelinin yanında Avrupa Birliği ülkelerine ve Kuzey Amerika pazarına yönelik ciddi bir potansiyeli de bulunmaktadır. En yakın sınır kapısı olan Öncüpınar şehre 218 km uzaklıktadır. Cilvegözü ve Habur sınır kapıları ise sırasıyla 325 km ve 475 km uzaklıktadır.

İl'in ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	Ulaşım genel olarak karayoluyla yapılmaktadır. Kahta ile Siverek arası feribot seferleri; Gölbâşı ilçesinde Devlet Demir yolları istasyonu bulunmaktadır. Şehre 15 km uzaklıktaki havaalanına tarifeli sefer bulunmamaktadır. Havayolu ulaşımı genellikle Şanlıurfa ve Gaziantep üzerinden sağlanmaktadır.							
Komşu İller	Diyarbakır	Şanlıurfa	Gaziantep	Kahramanmaraş	Malatya			
	Doğu	Güney	Güney	Batı	Kuzey			
	202 km	109 km	151km	164km	185 km			
En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman			Serbest Ticaret Bölgesi				
	İskenderun Limanı			Gaziantep				
	320 km			170 km				
Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)	Gaziantep	Kilis	Siirt	Şırnak	Mardin	Urfa	Diyarbakır	Batman
	145	210	386	475	295	109	245	301
Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan			
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut			
	1254	860	382	547	396			
Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpınar		Cilvegözü		Habur			
	218		325		475			

Organize Sanayi Bölgesi	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
	80 Parsel – 150 Hektar faal	5.000 m ² 120.000 m ²	76 Parsel	4 Parsel

Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	101037	212001	211014	524052

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	120	89774	%79.93	Var

Sağlık	Hastane	6 Devlet Hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 10 Özel Klinik, 3 sağlık Merkezi, 67 sağlık Ocağı
	Yatak Sayısı	780

Mesleki Eğitim Altyapısı	Meslek/Teknik Lise	Yüksek Okul	Üniversite	Diğer Eğitim Kurumları
	14 Meslek Lisesi	5 Yüksek Okul	Yok.	Özel Okul, Dershane, Dil Kursu

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

732.694 ton Tarımsal Üretim
180.677 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibarıyla Adıyaman'ın toplam tarım alanı 297.342 hektar'dır.

İlin tarımsal hasılası 2002 yılı rakamları ile 180.7 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibarıyla sulu tarım yapılan alan 49.890 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 67.800 hektar'a ulaşacaktır.

Kaynak 2002 DİE

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
92.530	396.202	37.905	509.600

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasıla
28.487 milyar TL	143.454 ton	21.233 milyar TL

3.3.1 Adıyaman

Madencilik

Adıyaman madencilik sektörü açısından zengin kaynaklara sahiptir. En önemli yer altı zenginliği petroldür. Özel sektör üretimleriyle birlikte ülkemiz ham petrolünün %50'sinden fazlası Adıyaman'da üretilmektedir. Ham petrol, kömür, manganez, demir ve bakır cevherlerinin yanında çimento ve kiremit hammaddeleri de sektör potansiyelini yansıtmaktadır. Fakat bu konuda yatırımların çok yetersiz olduğu ilin ekonomik profilinden de görülmektedir.

Su Kaynakları

Adıyaman'ın önemli içme suyu kaynakları Kuru, Gürlevik, Kırkgöz, Mededsiz kaynakları ve Hasancık, Tirintil, Karahöyük, Gözebaşı ile Kınık göletleridir. Ayrıca, GAP projesinin en büyük barajlarından Atatürk Barajı, Çelikhan Çat Barajı ve Çam Gazi Barajı il sınırları içinde yer almaktadır.

Adıyaman Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Sert Buğday Üretimine Yönelik Yatırımlar● Renkli Pamuk Üretimine Yönelik Yatırımlar● Seracılık (Sebze ve Süs Bitkisi) Yatırımları● Bağ-Bahçe Yatırımları● Meyve ve Sebze Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar● Ceviz, Badem ve Antep Fıstığı Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar● Kültür Mantarı Üretimine Yönelik Yatırımlar● Damızlık (Hibrit) Tohum Üretim Tesisi	<ul style="list-style-type: none">● Su Ürünleri Üretimi ve İşleme Tesisi● Ancılık ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar● Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği● Et Besiciliği● Süt Hayvancılığı● Yumurta Tavukçuluğu● Et Tavukçuluğu● Hindi Yetiştiriciliği● Devekuşu Yetiştiriciliği	<ul style="list-style-type: none">● Bakır Madeni Ocak İşletmeciliği● Linyit Kömürü Ocak İşletmeciliği● Beton Kiremit İmalatı Tesisi,● Katı Atık Ayırma ve Geri Dönüşüm Tesisi,● Polipropilen Çuval Üretim Tesisi,

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Makarna Üretim Tesisi● Patates Cipsi ve Mısır Çerezi Üretim Tesisi● Ayçiçek Yağı Üretim Tesisi● Bisküvi ve Gofret Üretim Tesisi● Fıstık Esaslı Çikolata ve Kakaolu Mamuller Üretim Tesisi● Kumaş Boyama Tesisi● Akrilik Battaniye Üretim Tesisi● Tekstil Makinaları İmalatı Tesisi● Susam Yağı, Tahin, Pekmez ve Helva Üretim Tesisi	<ul style="list-style-type: none">● Su Şişeleme Tesisi,● Sabun Üretim Tesisi,● Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi,● Kriko Esaslı Sabit Kaldırıcı Cihazlar Üretim Tesisi,● Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi,● CTP Boru İmalatı Tesisi,● Kraft Torba Kağıdı Üretim Tesisi,● Toprak İşleme Makinaları İmalatı Tesisi

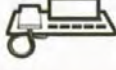
Adıyaman'daki Temas Noktanız

Adıyaman GİDEM Ofisi

Yahya Kemal Caddesi No:1/C 02100 Adıyaman

416 216 0265

416 216 9005

adiyaman@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Hükümet Binası	416 2165001
İl Sanayi Müdürlüğü	Hükümet Binası Kat:1	2161097
Organize Sanayi Müdürlüğü	Atatürk Bulvarı, No:109 Aşevi Üst Katı	2160935
Büyükşehir Belediyesi	Belediye Sarayı, Hoca Ömer Mah Göle Batmaz Cad.	2161720
Tarım İl Müdürlüğü	Varlık Mahallesi	2161744
İŞKUR Müdürlüğü	Hastane Cad. 254 Sok. No: 2	2163771
Ticaret ve Sanayi Odası	Yahya Kemal Cad. No:14	2164690
Esnaf ve Sanatkarlar Birliği	Yeni Pınar Mah, Buhara Cad. No:22/A Kat:2	2162530
Ticaret Borsası	Eski Saray Mah. Gölbaşı Cad. No:144 Cengiz Apt. Kat:1	2160238
Halk Bankası	Atatürk Cad. No: 24	2160147
Ziraat Bankası	9 Eylül Cad.	2161032
Türkiye İş Bankası	Sümer Meydanı No:2	2161127
Şekerbank	Gölbaşı Cad., Hoca Ömer Mah No: 16	21 38923
Vakıflar Bankası	Atatürk Cad. No:38	2169136
Finans Bank	Atatürk Cad. No:1	2161810
Family Finans Kurumu	Sümer Meydanı, No:55	21 33434
Ziraat Odası	Turgut Reis Mah. İstiklal Cad. 841 Sok.	21 30444

3.3.2 Batman

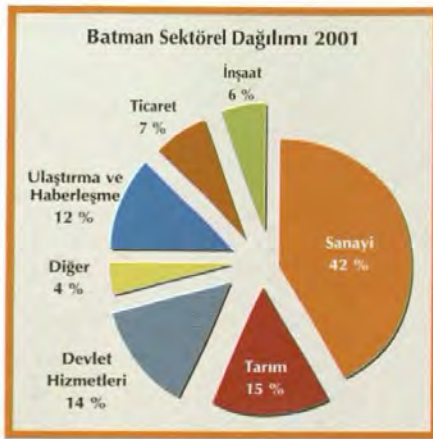

Kentin tarihi Ela-Khan'ın Medler'in egemenliğine girmesiyle başlamaktadır. Yöre daha sonra sırasıyla Selepkoslar, Partlar, Sasaniler, Bizanslılar hakimiyetinde kalmıştır. Daha sonra ise Artuklular, Moğollar, İlhanlılar, Celaliler, Karakoyunlu (Pezrese) Akkoyunlular ve 1500 yılında Savefilerin eline geçmiştir. 1515 yılında, 4. Murat'ın Bağdat seferi sırasında kendisine büyük yararlılık gösteren Turhanoğlu Mahmut Paşa'ya Elekhan'ı içine alan Batman suyu ile Botan suyu arasında kalan bölgenin tamamını vermiştir. Bu gelişmeden sonra Elekhan telaffuz değişikliğine uğrayarak halk dilinde ELAH zamanla "İLUH" ismini almıştır. İluh, köy birimi olarak kayıtlara geçmiş ve Siirt vilayeti, Elmedin kazasına bağlı olarak benliğini sürdürmüştür. Elmedin yerleşim birimi 1926-27 yılı ilkbaharında bugünkü Batman Çayı'nın taşması nedeniyle haritadan silinmiş ve İluh köyü Beşiri (Kobin) ilçesine bağlanmıştır. İluh, 1940'lı yılların sonları ile 1950'li yılların başlarında bölgede var olan petrol filizlerinin değerlendirilmesi sonucunda her alanda büyük gelişme sağlanmıştır. Bu gelişmeler üzerine 2 Eylül 1957 tarihinde ilçe teşkilatı olarak kabul edilmiştir.

1955 genel nüfus sayımında İluh nüfusunun 4713 olarak kaydedilmesiyle, 2 Kasım 1955 yılında Belediye teşkilatı kurulmuştur. 1990 yılına kadar çok hızlı bir gelişme yaşayan Batman, 16 Mayıs 1990 tarih ve 3647 sayılı kanunla Türkiye'nin 72. ili olma unvanına kavuşmuştur. 2000 yılı genel nüfus sayımı verilerine göre ilde 456.734 kişi yaşamaktadır ve nüfus artış hızı %28.30 olarak kaydedilmiştir. 4.659 km² yüzölçümüne sahip Batman'da karasal iklim hakimdir. Kış mevsimi serin ve yağışlı, yaz mevsimi sıcak ve kurak geçer ve yıllık yağış miktarı ortalama 587.2 metreküp tür.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

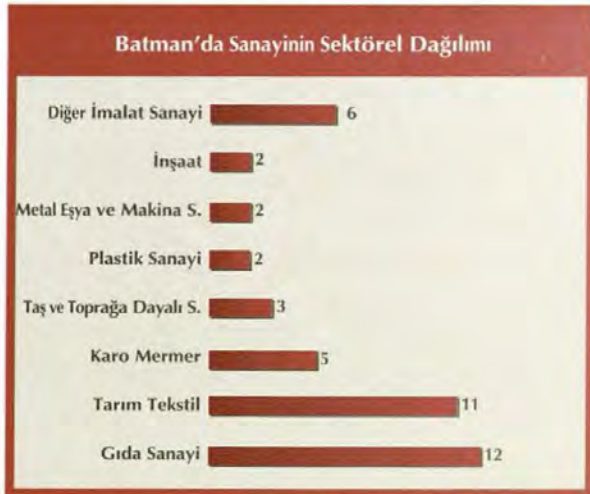
DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Batman'ın GSYİH'sı 565 milyon ABD Doları olup, toplam gelir içinde aldığı pay %0.4'tür. Kişi başına düşen gelir ise 1216 ABD Doları'dır. Bu gelir seviyesi ili 5084 sayılı teşvik kanunu kapsamına almaktadır.

Ekonomik aktivitede en büyük pay %42.5 ile sanayi sektörüne aittir. Bu performans büyük ölçüde Tüpraş Rafinerisinden kaynaklansa da ilin sanayisi umut veren bir gelişme göstermektedir. Diğer önemli sektörler tarım ile devlet hizmetleridir.

Batman ilinde imalat sanayinin sektörlere göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Toplam 43 adet faal imalat sanayi şirketinden 12 tanesi gıda sanayinde, 11 tanesi tarım ve tekstil sektöründe faaliyet göstermektedir. Genel toplam içinde aldıkları pay sırasıyla %28 ve %26 olmaktadır.

Tekstil sektöründe çırçır fabrikaları ağırlık sahibiyken, gıda şirketleri daha çok un üretimi gerçekleştirmektedir. TPAO'nun ham petrol tesisi ile Tüpraş'ın rafinerisi ilde en fazla istihdamı ve katma değeri yaratan iki önemli sanayi kuruluşudur. İlin GSYİH'nın büyük bir kısmı da (%42) bu iki kuruluş tarafından yaratılmaktadır. Plastik poşet, bidon, asfalt, kalorifer kazanı gibi çeşitli alanlarda da üretim gerçekleştirilmektedir.

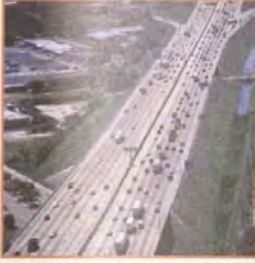
Dış Ticaret

Batman'dan 2003 yılı sonu itibariyle 2.481.807 ABD Doları tutarında ihracat yapılmıştır ki bu tutar bir önceki yılın ihracat rakamının (566.513 ABD doları) 4 katından daha fazla bir tutara tekabül etmektedir.

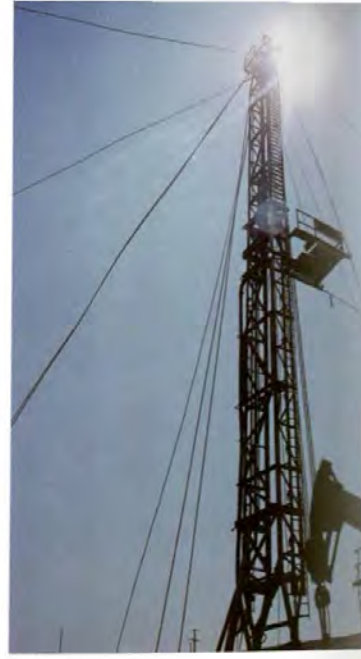
Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Penetrasyon Asfalt	224.781	451.166	%18.18
Diğer Portland Çimentoları-Ambalajlanmış	0	419.888	%16.92
Adi Fasulye-Tohumluk Olmayanlar	181.028	298.692	%12.04
Nohut-Tohumluk Olmayanlar	0	241.031	%9.71
Dizel/Yarı Dizel Kullanılmış Otobüs-Silindir Hacmi>2500cm3	35.000	233.750	%9.42
Diğer	125.704	837.280	%33.73
Toplam	566.513	2.481.807	%100.00

3.3.2 Batman

Batman'ın Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	700
Beyrut	714
Bağdat	542
Amman	865
Tahran	936

Batman'ın özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyeli yüksektir. Batman'a en yakın sınır kapısı olan Habur şehre 217 km uzaklıktadır. Öncüpınar ve Cilvegözü sınır kapıları ise sırasıyla 481 km ve 613 km uzaklıktadır.

İlin ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	Batman ve Diyarbakır arasında banliyö seferlerinin yanı sıra haftada 3 gün Batman-Haydarpaşa (İstanbul) seferleri bulunmaktadır. Haftanın 3 günü Ankara bağlantılı THY seferleri bulunmaktadır.					
--------------------------	--	--	--	--	--	--

Komşu İller	Bitlis	Siirt	D.Bakır	Mardin	Muş	Bitlis
	Doğu	Doğu	Batı	Güney	Kuzey	Kuzey
	135 km	87 km	99 km	149 km	218 km	135 km

En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman			Serbest Ticaret Bölgesi		
	İskenderun Limanı			Mardin		
	609 km			149 km		

Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)	Gaziantep	Kilis	Siirt	Şırnak	Mardin	Urfa	A.yaman Diyarbakır
	413	473	87	184	149	276	301 99

Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	İrak	Suriye	Ürdün	Lübnan
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut
	936	542	700	865	714

Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpınar	Cilvegözü	Habur
	481	613	217

Organize Sanayi Bölgesi	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
OSB inşaatının %50'si tamamlanmıştır	76 Parsel 100 Hektar	Ortalama 1.3 hektar	30 Parsel kiralanmış	46 Parsel

Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	23063	38177	271392	332632

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	46	70582	%78.35	Var

Sağlık	Hastane	3 Devlet Hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 1 Özel hastane, 1 Dispanser, 26 Sağlık Ocağı, 55 Sağlık Evi
	Yatak Sayısı	294

Mesleki Eğitim Altyapısı	Yüksek Okul	Üniversite	Diğer Eğitim Kurumları
	1 Meslek Yüksekokulu	1 Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	Teknik Eğitim Fakültesi

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

Kaynak 2002 DİE

366.880 ton Tarımsal Üretim
119.516 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibariyle Batman'ın toplam tarım alanı 115.339 hektar'dır.

İlin tarımsal hasılası 2002 yılı rakamları ile 119.5 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibariyle sulu tarım yapılan alan 21.019 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 57.100 hektara ulaşacaktır.

Batman ilinde hayvancılık da önemli potansiyele sahip alanlardan biridir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
28.929	319.737	16.165	175.511
Canlı Hayvan Ticareti		Hayvansal Ürün Üretimi	Hasılat
15.580 milyar TL		153.067 ton	14.962 milyar TL

3.3.2 Batman

Madencilik

Batman Türkiye'nin ulaşılabilmiş tek petrol kaynağına sahip olmasının yanında başka maden kaynaklarına da sahiptir. 288.080 ton görünür rezervli baritin yanında iyi kalitede 3 milyon ton jeolojik rezerve sahip tuğla kiremit hammaddesi bulunmaktadır.

Su Kaynakları

Batman'da içme suyu kaynakları İller Bankası çalışmaları ile yürütülmektedir. Gercik-Kırkkat göleti ile Batman Cefan göleti önemli su kaynaklarıdır. Batman Barajı ve inşaatı süren Ilisu Barajı ise il sınırları içinde bulunmaktadır.

Batman Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Seracılık● Sebze ve Meyve Üreticiliği	<ul style="list-style-type: none">● Alabalık Yetiştiriciliği● Damızlık Hindi Yetiştiriciliği● Arıcılık● Et Besiciliği● Yumurta Tavukçuluğu● Et Tavukçuluğu● Küçükbaş Hayvan Besiciliği	<ul style="list-style-type: none">● Soğuk Lastik● Plastik Eşya ve Ambalaj Malzemesi Üretimi● Petrol Yan Yanayı Ürünleri
Tekstil ve Gıda	Diğer	
<ul style="list-style-type: none">● Bisküvi● Küp şeker● Bal● Straygarn Yün İpliği● Pamuk ipliği● Hazır Glyim● Penye Örne(Örne eşya)	<ul style="list-style-type: none">● Soğuk Lastik Kaplama● Toprak İşleme Makineleri● Akümülatör● Yapı Elemanları● Styropordan Ambalaj ve Yalıtım Malzemeleri	

Batman için Temas Noktanız

Diyarbakır GİDEM Ofisi

Kültür Sarayı Kat: 5 2100 Diyarbakır

412 228 6132

412 228 3945

diyarbakir@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Batman Valilik Binası Batman	460-2131995
İl Sanayi Müdürlüğü	Hükümet Konağı Binası B Blok Kat:1	2149089
Organize Sanayi Müdürlüğü	Kültür Mah.Özel İdare Binası Kat: 2 Batman	2146645
Büyükşehir Belediyesi	Batman Belediye Başkanlığı Batman	2134701
Tarım İl Müdürlüğü		2132709
İŞKUR Müdürlüğü	İşkur Müdürlüğü Batman	2138060
Ticaret ve Sanayi Odası	Çarşı Mah.16.Cad. No:6	2133790
Esnaf ve Sanatkarlar Birliği	2.cad. Eski Midyat Garajı No:3/2	2132951
Ticaret Borsası	Diyarbakır Cad.Turan Apt. Kat:1 D:2	2147406
BAGİAD	Cumhuriyet Cad. Hamidiler İşhanı 4/27	2144763
ÇATOM	Petrol Kent 30. cad. İMKB Okulu Bahçesi Batman	2115267
Ziraat Odası	Cumhuriyet Cad. Hamidiler İşhanı Kat:2 No:140	2140339
Ziraat Mühendisleri Odası	Batman Belediye Park Bahçe Müdürlüğü	2127792
Halk Bankası	Meydan Mah. Cumhuriyet Cad No:1	2134116
Ziraat Bankası	Meydan Mah. Cumhuriyet Cad	2172745
Yapı Kredi Bankası	Meydan Mah. Cumhuriyet Cad	2135591
Türkiye İş Bankası	Meydan Mah. Cumhuriyet Cad	2132741
Muhasebeciler Odası	Diyarbakır Cad. Bulvar İş hanı Kat:1 No:1	2126959
Mimarlar Odası	Diyarbakır Cad. Nasıroğlu İş Merkezi No:6/203	2139086

3.3.3 Diyarbakır

Eskiçağ'daki adı Amida olan Diyarbakır'ın önemli ticaret ve ulaşımın kavşak yerinde İ.Ö 2300'e doğru kurulmuş olduğu bilinmektedir. Sırasıyla Asurların, Medlerin, Perslerin İskender ve mirasçıları Romalıların eline geçen kent, Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesiyle İ.S 395'te Doğu Roma hakimiyetine geçmiştir. Daha sonra Sasaniler tarafından işgal edilen kent, Hz. Ömer'in Halifeliği döneminde Müslüman Araplar tarafından fethedilmiş ve adı Amid'e dönüşmüştür. Bekir Bin Vail ve kabilesinin yerleştirilmesinden sonra yöreye Diyarı Bekr denmeye başlanmıştır. Cumhuriyet döneminde adı Diyarbakır olarak tekrar değiştirilmiştir.

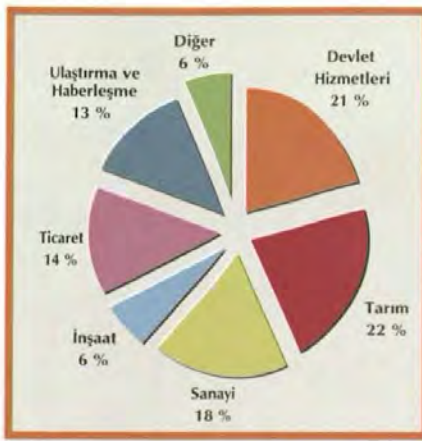
Günümüz Diyarbakır kenti surların kuşattığı eski kent ve surların dışında kalan yeni kent olarak ikiye ayrılır. Eski Diyarbakır'ın asıl yerleşme ve ticaret alanı, içkale dışında ama yine surlarla çevrili kesimdedir. Sur içine sıkışmış Diyarbakır'ın sur dışına genişletilmesi ilk olarak Vali Hatunoğlu Kurt İsmail Paşa tarafından düşünülmüş ve sur dışına vilayet konağı, hastane ve kışla gibi bazı yapılar yapılmıştır. Demiryolunun Diyarbakır'a ulaşması ve Dicle Üniversitesinin kurulması ile sur dışına yayılma hızlanmıştır. 2000 yılı genel nüfus sayımı verilerine göre kentte 1,362,708 kişi yaşamaktadır. Nüfus artış hızı %21.73 olan şehrin yüzölçümü 15.354 km² dir. Geçiş bölgesi olan Diyarbakır'da karasal ve tropikal iklim özellikleri görülmektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlı geçer. Yıllık yağış miktarı 491.5 mm/yıl, ortalama yağışlı gün sayısı 88.5 gündür.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Diyarbakır'ın GSYİH'sı 1.82 milyar ABD Doları olup toplam gelir içinde aldığı pay %1.2'dir. Kişi başına düşen gelir ise 1.313 ABD Doları'dır. Bu gelir seviyesi ili, 5084 sayılı teşvik kapsamına almaktadır.

Ekonomik aktivitede ağırlığın halen tarım ve devlet hizmetleri arasında paylaşıldığı görülmektedir. Sanayinin diğer önemli payı alması önümüzdeki dönemlerdeki gelişme perspektifi açısından önemlidir. Ticaret ve ulaştırma da il ekonomisinde ağırlık taşıyan diğer sektörler arasında yer almaktadır.

3.3.3 Diyarbakır

Diyarbakır sanayinin büyük bir kısmını tekstil ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Toplam sayısı 243 olan sanayi tesisleri arasında bu iki sektörde faaliyet gösterenler %43 oranında paya sahiptir. Bu iki sektörü madencilik ile taş ve toprağa dayalı sanayi %27'lik pay ile takip etmektedir.

Sanayi envanterinin sektöre göre dağılımı

Tekstil sektöründeki faaliyetler ağırlıklı olarak kütlü pamuk işleme konusunda yoğunlaşmaktadır. Gıda sektöründe ise ham pamuk yağı, un ve küp şeker üretimi ağırlık kazanmaktadır. Madencilikte ise faaliyetin tamamına yakını mermercilik alanındadır. Diğer kategorisi altında ise cam işleme, ısı cam imalatı, LPG dolum, meyve suyu gibi yatırımlar bulunmaktadır.

Dış Ticaret

Diyarbakır'dan 2003 yılı sonu itibarıyla 12.378.563 ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %79,27 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Renkli, Damarlı Mermer-Ham/Kabaca Yontulmuş	1.151.062	3.477.964	28,10%
Diğer Mermer, Traverten, Su Mermeri, Bunlardan Mamul Eşya	606.695	1.681.624	13,58%
Margarin-Sıvı Olmayan, Diğer	477.807	643.089	5,20%
Diğer Portland Çimentoları-Ambalajlanmış	0	552.300	4,46%
Pamuktan Erkek, Erkek Çocuklar İçin Örmek Gömlek	79.800	459.169	3,71%
Diğer	4.589.522	5.564.417	44,95%
Toplam	6.904.886	12.378.563	100,00%

3.3.3 Diyarbakır

Diyarbakır'ın Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	601
Beyrut	615
Bağdat	641
Amman	766
Tahran	1035

Diyarbakır'ın özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyeli yüksektir. Diyarbakır'a en yakın sınır kapısı olan Habur şehre 298 km uzaklıktadır. Öncüpınar ve Cilvegözü sınır kapıları ise sırasıyla 385 km ve 518 km uzaklıktadır.

İl'in ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	Haftanın her günü her gün THY Ankara ve İstanbul seferlerine ek olarak, haftanın her günü İstanbul'a Onur Air uçuşları bulunmaktadır. Havayoluna ek olarak Diyarbakır'a demiryolu ile Güney Ekspresi'ni (Haydarpaşa-Kurtalan-Haydarpaşa) kullanarak da ulaşım sağlanabilmektedir.							
Komşu İller	Mardin	Batman	Ş. Urfa	A.yaman	Elazığ	Bingöl	Muş	
	Güney	Doğu	Batı	Batı	Kuzey	Kuzey	Kuzey	
	96 km	99 km	180 km	219 km	153 km	144 km	258 km	
En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman				Serbest Ticaret Bölgesi			
	İskenderun Limanı				Mardin			
	513 km				96 km			
Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)	Gaziantep	Kilis	Siirt	Şırnak	Mardin	Urfa	A.yaman	Batman
	320	385	186	283	96	180	219	99
Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan			
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut			
	1035	641	601	766	615			
Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpınar		Cilvegözü		Habur			
	385		518		298			

Organize Sanayi Bölgesi	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
	186 Parsel 523 Hektar	5.000 m ² 45.000 m ²	93 Parsel	93 Parsel

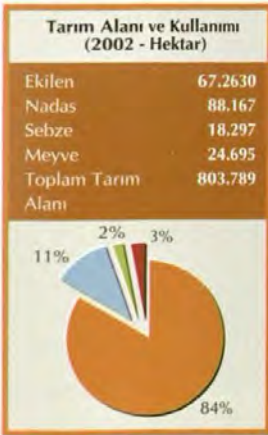
Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	181703	123392	565059	870154

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	167	216616	%82.87	Var

Sağlık	Hastane	1 Üniversite, 7 Devlet Hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 1 Askeri Hastane, 2 Özel Hastane
	Yatak Sayısı	3400

Mesleki Eğitim	İlde Dicle Üniversitesine bağlı 11 fakülte ve 11 meslek yüksekokulu, 3 adet sağlık yüksekokulu, 1 adet tıp fakültesi sağlık meslek lisesi, 1 beden eğitimi ve spor yüksekokulu, 1 fen bilimleri, 1 sosyal bilimler, 1 adet sağlık bilimleri enstitüsü ve 9 adet uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır. Ayrıca ilde mesleki eğitim liseleri, Üniversite Sanayi Ortak Uygulama ve Araştırma Merkezi ve GAP Uygulama ve Araştırma Merkezi de yer almaktadır.
----------------	---

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

Kaynak 2002 DİE

2.131.842 ton Tarımsal Üretim 515.856 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibariyle Diyarbakır'ın toplam tarım alanı 803.789 hektardır.

İlin tarımsal hasılatı 2002 yılı rakamları ile 515.8 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibariyle sulu tarım yapılan alan 101.518 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 245.400 hektara ulaşacaktır.

Batman ilinde hayvancılık da önemli potansiyele sahip alanlardan biridir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
273.698	939.273	30.755	1.081.000

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasıla
75.931 milyar TL	585.653 ton	86.315 milyar TL

3.3.3 Diyarbakır

Madencilik

Diyarbakır madencilik sektörü açısından yatırımcılara önemli fırsatlar sunmaktadır. İl'in zengin ve kaliteli mermer rezervleri ticari açıdan oldukça caziptir. Mermere ek olarak bakır, kurşun, çinko, demir fosfat, kömür ve krom yatakları da bulunmaktadır.

Su Kaynakları

Diyarbakır'ın önemli içme suyu kaynakları Gözeli, Anzele, İçkale, Alıpınar kaynakları ve Koşuyolu, Yeniköy, Hamidiye ve Serapgüzeli kuyularıdır. Anılan kaynak ve kuyulardan yılda 203.3 hm³ içme suyu temin edilmektedir. Gözegöl, Ortaviran, Kabaklı, Beşpınar, Halilan ve Kurturdu göletlerin toplam rezervuar yüzeyi 1266 hektardır. Dicle, Maden ve Dibni akarsularının yüzeyleri ise toplam 5301 hektar civarındadır.

Diyarbakır Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Sert Buğday Üretimi● Renkli Pamuk Üretimi● Seracılık (Sebze ve Süs Bitkisi)● Bağ-Bahçe Yatırımları● Meyve ve Sebze Yetiştiriciliği● Kültür Mantarı Üretimi● Damızlık Tohum Üretimi	<ul style="list-style-type: none">● Su Ürünleri Üretimi ve İşleme● Ancılık ve Bal Üretimi● Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği● Et Besiciliği● Süt Hayvancılığı● Yumurta Tavukçuluğu● Et Tavukçuluğu● Hindi Yetiştiriciliği● Devekuşu Yetiştiriciliği	<ul style="list-style-type: none">● Mermer Madeni Ocak İşletmeciliği● Fosfat Ocak İşletmeciliği● Rüzgar Enerjisi Yatırımları● Güneş Kolektörü Üretim Tesisi● PVC Profil Doğrama, PVC ve PE Boru Üretimi● Plastik Eşya ve Ambalaj Malzemesi Üretimi

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Makarna Üretimi● Patates Cipsi ve Mısır Çerezi Üretimi● Ayçiçek Yağı Üretimi● Bisküvi ve Gofret Üretimi● Susam Yağı, Tahin, Pekmez, Helva Üretimi● Kumaş Boyama● Akrilik Battaniye Üretimi● Tekstil Makinaları İmalatı	<ul style="list-style-type: none">● Soğuk Hava Deposu● Katı Atık Ayırma ve Geri Dönüşüm Tesisi● Polipropilen Çuval Üretimi● Beton Kiremit İmalatı● Sabun Üretimi● Bakliyat Eleme ve Paketleme● Sulama Ekipmanları Üretimi● Kraft Torba Kağıdı Üretimi● Toprak İşleme Makinaları İmalatı

Diyarbakır'daki Temas Noktanız

Diyarbakır GİDEM Ofisi

Kültür Sarayı Kat: 5 2100 Diyarbakır

412 228 6132

412 228 3945

diyarbakir@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Diyarbakır Valiliği Yenişehir	412 224 9777
İl Sanayi Müdürlüğü	Valilik Binası Nufus Müdürlüğü Karşısı Yenişehir	224 8774
Organize Sanayi Müdürlüğü	Ergani Yolu 22 Km	345 0021
Büyükşehir Belediyesi	B.Şehir Belediyesi Elazığ Cad. Yenişehir	229 4090
KOSGEB Temsilciliği	Ali Emri Cad. T.S.O Kat:3 Dağ Kapı	226 7718
Tarım İl Müdürlüğü	Vilayet Karşısı Yenişehir	222 4000
İŞKUR Müdürlüğü	Aziz Mahmut Oğulları Cad. No:32	224 3478
Ticaret ve Sanayi Odası	Ali Emri Cad. T.S.O Kat:3 Dağ Kapı	224 46 12
Esnaf ve Sanatkarlar Birliği	Ofis Ekinciler Cad. Gür Apt. Kat: 3 No: 15	222 6762
Ticaret Borsası	Ş.Urfa Yolu 8 km	345 0928
İhracatçı Birlikleri	Ali Emri 6 Sok. Azizoğlu Apt. 16/2	224 3872
Ticaret ve Sanayi Odası	Ali Emri Cad. T.S.O kat:3 Dağ Kapı	224 3612
DİSİAD	Ekinciler Cad. AZC Plaza Kat: 5 No: 22	325 7767
DİGİAD	Aziz Mahmut Oğulları Cad. Cihan Apt. No:12	323 0296
GÜNSİAD	Ali Emri 2 Sok. Yılmaz Apt.2001 Kat: 1 No: 1	224 6960
GÜNGİAD		229 5800
Halk Bankası	Melikahmet Cad. No:10	224 2439
Ziraat Bankası	İnönü Cad. No: 33	226 0860
Yapı Kredi Bankası	Gazi Cad. No:22	224 6564
Türkiye İş Bankası	Gazi Cad. No:33	226 6020
Garanti Bankası	Gazi Cad. No:28	224 7542
Asya Finans	Gazi Cad. No:18	223 6712
Ziraat Odası	Lise Cad. İpsan 16 Apt. Kat: 1 No:3	224 7644
Ziraat Mühendisleri Odası	Ali Emri Cad. 5 Sok. Müşavirler Apt.No: 4 Yenişehir	224 3571
Muhasebeciler Odası	Elazığ Cad. Diyar Galeria C Blok Kat: 2 No:5	223 1090
Mimarlar Odası	Ofis Ekinciler Cad. Kışla Sok. Aksu Apt. Kat:2 No:7	223 2542
Maden ve Makine Müh. Odası		224 6447
Jeoloji mühendisleri Odası	Lise Cad.2 Sok Çavuşoğlu 2 Apt. Kat:1 No:6	223 9991

3.3.4 Gaziantep

Gaziantep ilk uygarlıkların doğup geliştiği Mezopotamya ve Akdeniz arasında bulunması, ayrıca güneyden ve Akdeniz'den gelip doğuya, kuzeye ve batıya giden yolların kavşağında oluşu ilin tarihinin çok renkli olmasını sağlamış, dolayısıyla tarih öncesi çağlardan beri insan topluluklarına yerleşme sahası ve uğrak yeri olmuştur. Dünya arkeoloji literatüründe "Tarih boyunca yeryüzünde en eski yerleşim birimi" olma unvanına sahiptir. El sanatları, yemekleri, baklavası ve Antep fıstığı ile uluslararası boyutta tanınan Gaziantep ili, "Zeugma Antik Kenti"nden çıkarılan mozaiklerle yeni bir unvan daha kazanarak "Mozaikler Şehri" olarak anılmaya başlanmıştır. Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunması, Gaziantep'in önemini artırmış ve canlılığının sürekli olmasını sağlamıştır.

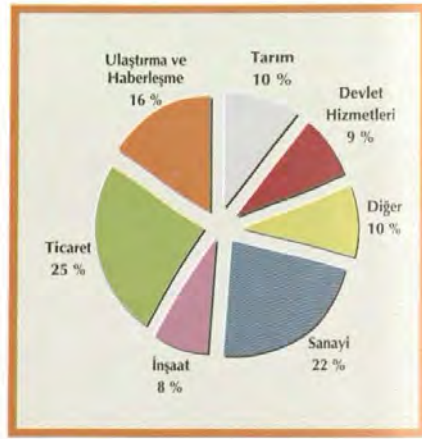
İslam egemenliği sonrasında Ayıntab adı giderek Ayıntap'a dönüşmüştür. Fransız kuvvetlerine karşı şehrin, savunmasını bu uğurda verdiği 6317 şehide rağmen yılmadan, cesaretle sürdürmesi ve eşsiz bir direniş göstermesi nedeniyle 6 Şubat 1921 tarihinde T.B.M.M. tarafından "Gazilik" unvanına layık görüldüğünden "Gaziayıntab" olmuştur. 1928 yılında ise, şehrin adı Gaziantep olarak değiştirilmiştir. 2000 yılı genel nüfus sayımı verilerine göre kentte 1.285.249 kişi yaşamaktadır. Nüfus artış hızı %24.05 olan şehrin yüzölçümü 6.222 km²'dir. Akdeniz ve kara ikliminin geçiş bölgesinde yer alan Gaziantep'te yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı olarak geçmektedir. Gaziantep il toprakları ile Akdeniz arasında sıra dağların olması (Amanos Dağları) nedeniyle, iç kesimlerde iklim az çok karasal bir nitelik kazanmaktadır. Sıcaklık en fazla 42.8 C⁰, en düşük -17,5 C⁰ olarak yıllık ortalaması 14,5 C⁰ olarak gerçekleştirir. Hakim rüzgar yönü Karayel, Kuzeybatıdır.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

Bölgenin en büyük ekonomisi olan Gaziantep'in; DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre GSYİH'sı 2 milyar ABD Doları'nın biraz üzerinde olup, Türkiye genelinden aldığı pay %1.4'tür.

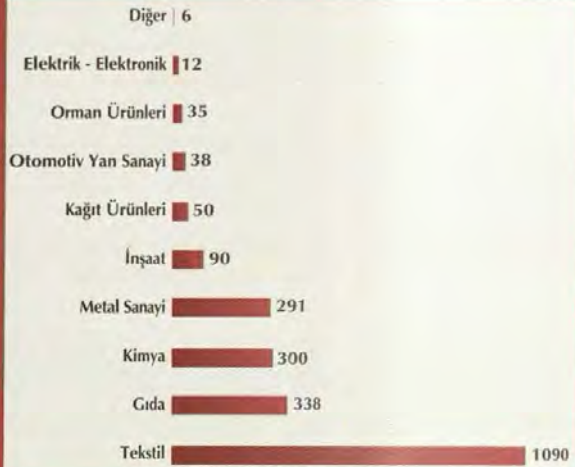
Ekonomik aktivitede ağırlığın ticaret, sanayi ve ulaştırma arasında paylaşıldığı görülmektedir. Tarım sektörü de diğer önemli gelir kaynağı olmaktadır. Diğer sınıflandırması altında ise konut sahipliği, mali kuruluşlar ve serbest meslek aktivitesi yer almaktadır.

Gaziantep'te sanayinin büyük bir kısmını tekstil ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Tekstilde faaliyet gösteren toplam 1090 şirket (GSO'na kayıtlı şirketler) ile Gaziantep bölgesinin tekstil merkezidir. Pamuk ipliği üretimi ile pamuk çırçırılama faaliyetini, halı ve battaniye üretimi ile sentetik örgü ve konfeksiyon üretimi izlemektedir. Akrilik ve jüt ipliği ile pamuklu dokuma diğer öne çıkan üretim alanlarıdır. Gıda sanayine bakıldığında ise un, irmik, makarna ve unlu mamüller, hububat ve bakliyat üretimi ağırlık sahibidir. Diğer önemli üretim alanı, kimya sanayinde plastik ayakkabı ve plastik eşya üretimi öne çıkmaktadır.

Metal sanayi, otomotiv yan sanayi, inşaat ve kağıt-orman ürünleri sanayinde faaliyet gösteren şirketler de ilin sanayi yapısı ve çeşitliliğini güçlendirmektedir.

Sanayi Envanterinin Sektöre Göre Dağılımı

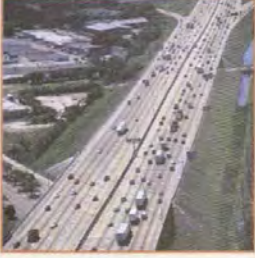
Dış Ticaret

Gaziantep'ten 2003 yılı sonu itibariyle 869.174.158 ABD Doları tutarında ihracat yapılmıştır. Bu tutar bir önceki yıla göre %41 oranında bir artışa tekabül etmektedir. Gaziantep'in güçlü ihracat performansı bölgenin toplam ihracat potansiyelini yansıması açısından önemlidir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Polipropilenden Diğer Halı, Yer Kaplamaları (Tuft)	116.873.774	196.997.643	22,7%
Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (L.P.G)	0	40.373.124	4,6%
Rötor/Kable İplik-Diğer,Akrilik/Modakrilik=>%85	39.601.592	38.542.966	4,4%
Pamuktan Tuv., Mutfak Bez. Havlu Nevi Dokumadan-Diğer	33.521.958	35.174.654	4,0%
Fasonesiz Denim-M2>200gr,Pamuk=>%85,Renkli İplikten	26.273.603	32.425.875	3,7%
Diğer	400.252.089	525.659.896	60,5%
Toplam	616.523.016	869.174.158	100,00%

3.3.4 Gaziantep

Gaziantep'in Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	382
Beyrut	396
Bağdat	860
Amman	547
Tahran	1254

Gaziantep'in özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyeli yüksektir. Zira bölgenin en yüksek ihracat performansı da Gaziantep'e aittir. Gaziantep'e en yakın sınır kapısı olan Öncüpınar şehre 72 km uzaklıktadır. Habur ve Cilvegözü sınır kapıları ise sırasıyla 503 km ve 201km uzaklıktadır.

İl'in ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları

Karayolu; Gaziantep-Tarsus-Pozantı otoyolunun 159 km.si Gaziantep içerisindedir. 725 km il yolu, 2.878 km köy yolu vardır.
Havayolu; 1976 yılında hizmete giren hava meydanı, şehre 19 km uzaklıktadır. Tarifeli olarak her gün Ankara'ya 1, İstanbul'a 2 karşılıklı sefer ve tarifesiz uçuşlar yapılmaktadır. Ayrıca özel havayolu şirketleri de İstanbul'a uçuş yapmaktadır.
Demiryolları; İstanbul, Halep hattı mevcuttur.

Komşu İller

Hatay	Şanlıurfa	Osmaniye	A.yaman	Kahramanmaraş
Güney	Doğu	Batı	Kuzeydoğu	Kuzey
196 km	137 km	120 km	151 km	80 km

En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar

Limana	Serbest Ticaret Bölgesi
İskenderun Limanı	Gaziantep
150 km	20 km

Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)

D.bakır	Kilis	Siirt	Şırnak	Mardin	Urfa	A.yaman	Batman
317	64	500	503	325	137	151	413

Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)

İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan
Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut
1254	860	382	547	396

Sınır Kapılarına Uzaklık (km)

Öncüpınar	Cilvegözü	Habur
72	201	503

Organize Sanayi Bölgesi	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
Gaziantep'te faaliyette olan dört OSB vardır (Rakamlar 4 OSB'ni temsil etmektedir)	757 Parsel 13170 Hektar	5.000 m ² 1.000.000 m ²	581 Parsel	176 Parsel

Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	38107	128170	711812	2037089

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	149	336.773	%84,94	Var

Sağlık	Hastane	1 Üniversite Hastanesi, 5 Devlet Hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 4 Özel Hastane
	Yatak Sayısı	2320

Mesleki Eğitim Altyapısı	Meslek/Teknik Lise	Yüksek Okul	Üniversite	Diğer Eğitim Kurumları
	25 adet	4 adet	Gaziantep Üniversitesi, 7 Fakülte	Özel okullar, halk eğitim merkezleri, dil kursları

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

Tarım Alanı ve Kullanımı (2002 - Hektar)	
Ekilen	202.846
Nadas	13632
Sebze	8848
Meyve	160627
Toplam Tarım Alanı	331462

1.017.758 ton Tarımsal Üretim
337.330 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibariyle Gaziantep'in toplam tarım alanı 381.463 hektardır.

İlin tarımsal hasılası 2002 yılı rakamları ile 337.3 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibariyle sululu tarım yapılan alan 43.1 bin hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 121.000 hektara ulaşacaktır.

Kaynak 2002 DİE

Gaziantep ilinin hayvancılık potansiyeli aşağıdaki gibidir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
51.197	515.476	16.092	754.060

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasılat
34.692 milyar TL	437.905 ton	64.978 milyar TL

3.3.4 Gaziantep

Madencilik

Aliminyum, aspest, boksit, demir, krom, manganer, tuğla ve kiremit toprağı, mermer Gaziantep'in mermer varlıklarından en önde gelenleridir. Madencilik sektörünün sahip olduğu rezervler göz önüne alındığında sektördeki yatırımların azlığı Gaziantep'te de göze çarpmaktadır.

Su Kaynakları

Gaziantep içme suyu projesi yılda 141.9 hm³ potansiyele sahiptir. Ayrıca Zülfikar Göleti, Çakmak Göleti, Burç Göleti, Nogaylar Göleti, Balıkalın Göleti, Gölühöyük Göleti şehrin sahip olduğu kaynaklardır. Bunlara ek olarak Tahtaköprü Barajı, Hancağız barajı, Kayacık ve Hemlin barajları da Gaziantep'in su kaynakları arasındadır.

Gaziantep Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Sert Buğday Üretimi● Renkli Pamuk Üretimi● Seracılık (Sebze ve Süs Bitkisi)● Bağ-Bahçe Yatırımları● Meyve ve Sebze Yetiştiriciliği● Kültür Mantar Üretimi● Damızlık Tohum Üretimi	<ul style="list-style-type: none">● Süt İşleme● Arıcılık ve Bal Üretimi● Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği● Et Besiciliği● Süt Hayvancılığı● Yumurta Tavukçuluğu● Et Tavukçuluğu● Hindi Yetiştiriciliği● Devekuşu Yetiştiriciliği	<ul style="list-style-type: none">● Hazır Beton● Boya Üretimi● PVC kapı ve pencere● Lastik kaplama● Fosfat Ocak İşletmeciliği● Rüzgar Enerjisi Yatırımları● Güneş Kolektörü Üretim Tesisi● PVC Profil Doğrama, PVC ve PE Boru Üretimi● Plastik Eşya ve Ambalaj Malzemesi Üretimi

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Makarna Üretimi● Bisküvi ve Gofret Üretimi● Reçel ve Marmelat Üretimi● Dondurulmuş Sebze ve Meyve● Susam Yağı, Tahin, Pekmez, Helva Üretimi● Örne Eşya● Hazır Giyim● Pamuklu Dokuma, Çorap● Makine İmalatı İplik	<ul style="list-style-type: none">● Otomotiv Yan sanayi● Tarım İlaçları● Veteriner İlaçları● Prefabrik Yapı elemanı● Bakliyat Eleme ve Paketleme● Oluklu Mukavva Üretimi● Güneş Kolektörü

Gaziantep'teki Temas Noktanız

ABİGEM Gaziantep

G.Muhtarpaşa Bulvarı Değirmişem No:27 Ş.Kamil/GAZİANTEP

342 215 44 46

342 215 44 99

gaziantep@abigem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Yeni Valilik Binası	0 342 215 3307
İl Sanayi Müdürlüğü	Sanayi ve Ticaret İl Müd. Yeni Valilik Binası	231 3318
Organize Sanayi Müdürlüğü	OGS Bölge Müd. Başpınar	337 1401
Büyükşehir Bel. Başkanlığı	Büyükşehir B.Baş. İncilipınar Mah. 3 Nolu Cad.	211 4031
KOSGEB Temsilciliği	Küçük Sanayi Sitesi Anafartalar Bulvarı No:12	215 0115
Tarım İl Müdürlüğü	Fevzi Çakmak Bulvarı, Şehitkamil	325 3460
İŞKUR Gaziantep İl Müd.	Emek Mah. 5 nolu Cad. 2 Nolu Sok. No:10	321 2899
ABİGEM	Gazimuhtarpaşa Bulvarı Değirmişem No: 27	215 4346
Ticaret Odası	İncili Pınar Mah. Ticaret Odası Hizmet Komp.	220 6050
Sanayi Odası	İstasyon Cad. No: 2 Kat:4 PK:170	221 0933
Güneydoğu Anadolu İhr. Bir.	İnönü Cad. Keleş Hoca Sok. No:1	230 0610
GAGİAD	Gazimuhtar Paşa Bul. Değirmişem Mah. No:2/E	230 0439
GASBAŞ- Serbest Bölge	Serbest Bölge Başpınar Mevki	339 1000
GASİAD	Beslen Makarna, Organize Sanayi Bölgesi	337 4000
GOSİAD	PK 31 27120 Başpınar	337 1169
Gaziantep Ticaret Borsası	Ticaret Borsası GATEM Bölgesi Borsa Sarayı	238 0839
Tüketiciyi Koruma Derneği	Zeugma İş merkezi Kat 1 No:104 Şehitkamil	322 4562
Merkez Bankası	TCMB Şubesi, Şahinbey	230 3680
Halk Bankası	Gaziler Cad. No: 100	230 9534
Vakıflar Bankası	Çukur Mah. Mecirbalas Cad. No:15/A	230 3011
Garanti Bankası	Çukur Mah. Suburcu Cad. No:7	230 1860
Yapı ve Kredi Bankası	Gazimuhtarpaşa Bul. Ekin Apt. B Blok No:21	215 0167
Ziraat Bankası	Hürriyet Cad. Şehitkamil	231 1690
İşbankası	İncili Pınar M. Kıbrıs C. Zeugma İşm. No: 8	220 3028
Akbank	Düğmecici Mah. Suburcu Cad. No: 28	220 5900

3.3.5 Kilis

M.Ö. 1460 yıllarında Halep Krallığına bağlı olan Kilis, Hitit imparatorluk döneminin başlamasıyla Hitit etkisine girmiştir. M. Ö 356'da Makedonya'dan yola çıkan büyük İskender kuzeybatıdan güneydoğuya doğru bütün Anadolu topraklarını işgal ederek İskenderun körfezine dayanarak İskenderun'u kurup Kilis üzerinden Mısır'a doğru yoluna devam etmiştir.

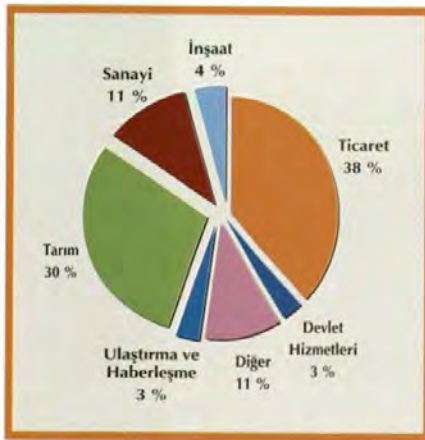
M.Ö. 323 yılında İskender'in ölümüyle imparatorluk 3 general arasında paylaşıldığında Kilis ve çevresi Selefkî'nin egemenliği altına girmiş ve 227 yıl Selefkiler devletinin egemenliği altında kalmıştır. Türklerin bölgeye gelişi 8. yüzyılda başlar. Harun Reşit El-Mehdi döneminde Orta Asya'dan koparak İslamiyet'i kabul eden Horasanlı Oğuz boyları gruplar halinde Abbasilerin hizmetine girmeye başlarlar. Kentin bugün bulunduğu yerde Kilis adıyla gelişmesi Mısır-Türk Kölemen devleti zamanında yani 1250'li yıllarda başlamıştır. Osmanlı Devleti topraklarına Yavuz Sultan Selim tarafından 23 Ağustos 1516'da Mercidabık Köyü civarında yapılan ve aynı adla anılan savaş sonucunda katılan Kilis, bu dönemde Halep eyaletine bağlı bir sancaktır. Kilis Mondros Mütarekesiyle Aralık 1918'de önce İngilizler daha sonrada Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Tüm yurttaki seferberliğin başlamasıyla Kilis'te kurulan Kilis Kuva-i Milliyesi 6 Aralık 1921'de kendi kurtuluşunu kendi kazanır ve Gaziantep'e yardıma gider. Kilis 1927 yılında Gaziantep'in il olmasıyla Gaziantep'e bağlı bir ilçe olmuştur. 6 Haziran 1995 tarihinde de il statüsüne kavuşmuştur. 2000 yılı genel nüfus sayımına göre ilde 114.724 kişi yaşamaktadır. 1.520 km² yüzölçümüne sahip ilde Akdeniz iklimi ve karasal iklimin karakteristik özellikleri görülmektedir. İl'de yazlar kurak ve sıcak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. İl özellikle ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde normallerin altında yağış almaktadır.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Kilis'in GSYİH'sı 205.5 milyon ABD Doları olup toplam gelir içinde aldığı pay %0.14'tür. Kişi başına düşen gelir ise 1.817 ABD Dolar'la bölgedeki en yüksek kişi başına gelir seviyesini yansıtmaktadır.

Ekonomik aktivitede en büyük pay %38 ile ticaret sektörüne aitken, tarım ve hayvancılık payı %30 ile ikinci sıradadır. Sanayi payı ise %11.1 düzeyindedir.

3.3.5 Kilis

Kilis'te imalat sanayinin sektörlere göre dağılımı yandaki grafikte gösterilmektedir. Kilis'te kayıtlı toplam 55 şirketten 45 tanesi aktif üretimini sürdürmektedir. Bunun %50'sini gıda sektörüne ait 24 şirket oluşturmaktadır. Diğer önemli sektörler kimya, petrol ve plastik sanayi ve tekstildir.

Kilis'te Sanayinin Sektörel Dağılımı

Gıdada üretim zeytinyağı, helva, pekmez, bulgur ve küp şeker gibi ürünlerde yoğunlaşırken, plastik ambalaj, makine halısı, sabun, döşemelik kumaş da diğer ürün gruplarını oluşturmaktadır.

Dış Ticaret

Kilis'ten 2003 yılı sonu itibariyle 2.036.072 ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %13.17 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Sentetik/Suni Elyafın, Akminster Halılar	860.604	1.131.503	55.6%
Sentetik Liflerden Örülmemiş Mefruşat Eşyası	243.643	547.699	26.9%
Diğer Maddelerden Örülmemiş Mefruşat Eşyası	169.188	245.481	12.1%
Sumak,Karaman Vb Yer Döşemeleri	0	56.547	2.8%
Paletli Buldozerler	0	22.290	1.1%
Diğer	525.752	32.552	1.6%
Toplam	1.799.187	2.036.072	100.00%

3.3.5 Kilis

Kilis'in Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)	
	Şam 217
	Beyrut 231
	Bağdat 1026
	Amman 382
	Tahran 1420

Kilis'in özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyeli yüksektir. Kilis'e en yakın sınır kapısı Öncüpınar şehre 8 km uzaklıktadır. Cilvegözü ve Habur sınır kapıları ise sırasıyla 152 km ve 563 km uzaklıktadır.

İlin ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	Ulaşım yönünden sadece karayolu ulaşım olanağına sahip olan Kilis karayolu ile doğuda Gaziantep, batıda İslahiye-Hassa-Kırkhan ile Antakya'ya, güneyde Öncüpınar Gümrük Kapısı ile Suriye'ye bağlanmaktadır. Denizyolu ulaşımı için İskenderun limanından (155 km.), havayolu ile ulaşım için de Gaziantep (45 km.) ve Adana (284 km.) hava alanlarından faydalanılmaktadır.							
Komşu İller	Gaziantep			Hatay				
	Kuzey			Güneybatı				
	64 km			147 km				
En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman			Serbest Ticaret Bölgesi				
	İskenderun Limanı			Gaziantep				
	155 km			60 km				
Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)	G.antep	D.bakır	Siirt	Şırnak	Mardin	Urfa	A.yaman	Batman
	64	377	560	563	385	197	210	473
Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan			
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut			
	1420	1026	217	382	231			
Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpınar		Cilvegözü			Habur		
	8		152			563		

Organize Sanayi Bölgesi	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
	50 Parsel 90 Hektar	5.000 m ² 30.000 m ²	50 Parsel	yok

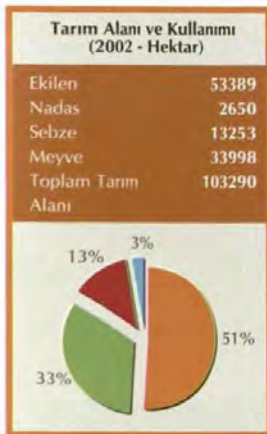
Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	11660	6192	40130	57982

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	25	24.802	%89.82	Var

Sağlık	Hastane	1 Devlet Hastanesi
	Yatak Sayısı	3400

Mesleki Eğitim Altyapısı	Meslek Lisesi	Yüksek Okul	Üniversite	Diğer Eğitim Kurumları
	10 adet	2 meslek yüksekokulu	Yok- Eğitim Fakültesi (G.antep Üni)	Halk eğitim merkezi

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

397.067 ton Tarımsal Üretim
138.518 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibarıyla Kilis'in toplam tarım alanı 103.290 hektardır.

İlin tarımsal hasılatı 2002 yılı rakamları ile 138,5 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibarıyla sululu tarım yapılan alan 12.000 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 64.800 hektara ulaşacaktır.

Kaynak 2002 DİE

Kilis ilinin hayvancılık potansiyeli aşağıdaki gibidir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
5.985	134.050	3.950	248.250

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasıla
6.000 milyar TL	42.406 ton	5.489 milyar TL

3.3.3 Kilis

Madencilik

Kilis madencilik sektörü açısından da fırsatlar sunmaktadır. İlde sırasıyla 48.000 ton, 8.000.000 ton ve 20.971.750 ton rezerve sahip demir, kalker ve fosfat yatakları bulunmaktadır. Ayrıca, manganez de ilin maden kaynaklarından biridir.

Su Kaynakları

Kilis'in önemli içme suyu kaynakları Yeniapan, Narlıca ve Öncüpınar'dır. Ayrıca Afrin projesi planlama aşamasında olup Seve devam eden içme suyu kaynağı projesidir. Balıklı, Üçpınar, Sapkanlı ve Konak göletlerinin yanında Seve Barajı da il sınırları içinde yer almaktadır.

Kilis Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Yem Üretimi	<ul style="list-style-type: none">● Et Besiciliği● Süt Hayvancılığı● Yumurta Tavukçuluğu● Et Tavukçuluğu	<ul style="list-style-type: none">● Fosfat Ocak İşletmeciliği● Güneş Kolektörü Üretim Tesisi● Güneş Kolektörü Üretim Tesisi● PVC Profil Doğrama, PVC ve PE Boru Üretimi● Plastik Eşya ve Ambalaj Malzemesi Üretimi

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Makarna Üretimi● Pekmez ve Ağda Üretimi● Salça ve Kırmızı Biber Üretimi● Bisküvi ve Gofret Üretimi● Bal Üretimi● İplik● İpek Böcekçiliği● Halı Dokuma● Konfeksiyon	<ul style="list-style-type: none">● Ambalaj (ağaç, karton) Üretim Tesisleri,● Yumurta Viyolu Üretim tesisi,● Zirai Alet Tarım Makinaları Üretim Tesisi,● Plastik Torba Üretim Tesisi,● Rendering Tesisi, (Kemik Unu, Rendering Yağı● Ayakkabı Üretim Tesisleri● Plastik Boru ve Boru Bağlantı Elemanları Üretim Tesisi● Atölye Tipi El halıcılığı● Prefabrik Yapı Elemanları

Kilis İçin Temas Noktanız

ABİGEM Gaziantep

G.Muhtarpaşa Bulvarı Değirmişem No:27 Ş.Kamil/GAZİANTEP

342 215 44 46

342 215 44 99

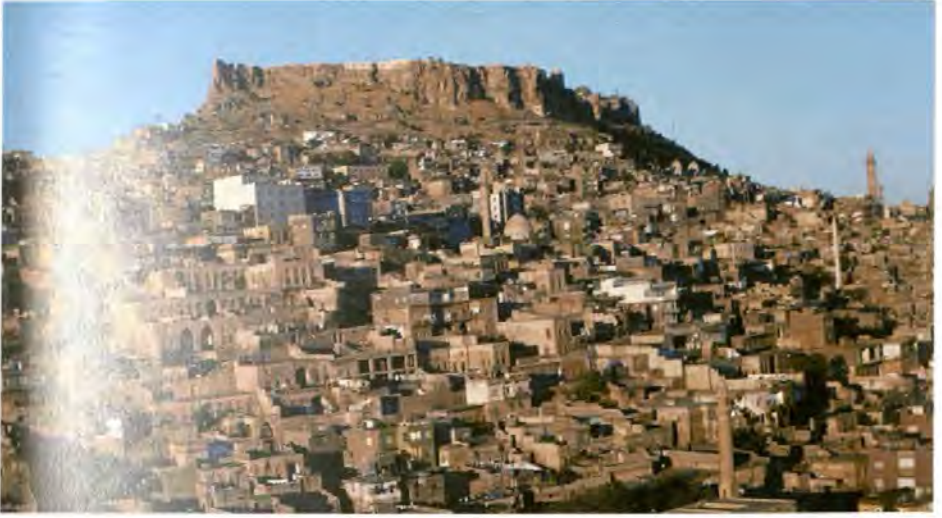

gaziantep@abigem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Kilis Valiliği	342 013 0000
İl Sanayi Müdürlüğü	Kilis Valiliği- Sanayi Müdürlüğü	01339974
Organize Sanayi Müdürlüğü	Kilis Organize Sanayi Bölgesi, Antep Yolu	3421111
Büyükşehir Belediyesi		0133824
Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü	Vaiz Mah. Şehit Sakıp Cad. No: 180/1	01339974
Tarım İl Müdürlüğü	Mercidabık Cad. No:1	01339992
Ticaret ve Sanayi Odası	Şehitler Abidesi Caddesi No:10	01331044
Esnaf ve Sanatkarlar Birliği	Zeytinli Mah. Kutağa Cad.	0133224
T. İş Bankası	Cumhuriyet Meydanı	01331231
T. Halk Bankası	Belediye Sitesi Altı	01332010
T. Vakıflar Bankası	Cumhuriyet Caddesi	01332825
T.C. Ziraat Bankası	Cumhuriyet Caddesi	01331116
T.C. Ziraat Bankası	Musabeyli	2462472
İstanbul Oteli	Cumhuriyet Cad. Haki Ef. Sok. No: 2	01334017
Paris Oteli	Cumhuriyet Cad. No: 162	01335006
Öğretmenevi	Cumhuriyet Cad. Maarif Sok.	01332995
Polisevi	Esentepe	01334224

3.3.6 Mardin

Mardin, tarihsel süreç içerisinde Babiller, Asurlular, Hititler, Urartular, Persler, Selçuklular, Emeviler, Abbasiler, Anadolu Selçukluları, Artukoğulları ve Osmanlı İmp. dönemlerinden beri yerleşim merkezi niteliğinde olması nedeniyle oldukça renkli bir kültürel yapıya ve tarihi kalıntılara sahiptir. Güneydoğu illerinin en eski şehri ve bir dinin doğuş ve yayılış merkezi (Süryanilerin toplu olarak Hristiyanlığı kabulü) niteliğindeki Mardin ili turizm kaynakları ve doğal güzellikler açısından da oldukça zengin bir yapıya sahiptir.

2000 yılı genel nüfus sayımı verilerine göre kentte 705.098 kişi yaşamaktadır. Nüfus artış hızı %23.34 olan şehrin yüzölçümü 8.891 km²'dir. Mardin yazları çok sıcak ve kurak, kışları ise bol yağışlı ve soğuk geçen iklim özellikleriyle, Akdeniz İkliminin karasal yapısına sahiptir. Yöre iklimi üzerinde kuzeydeki yüksek dağlar etkili olmaktadır. İlin bir yandan güneyindeki çöl ikliminin etkisi altında bulunması, bir yandan da kuzeyindeki yüksek dağların serin hava kütlelerinin bölgeye girişine engel olması nedeniyle ova kesiminde yazlar çok sıcak geçmektedir. Mardin'de nem oranı mevsimler ve aylar arasında büyük farklılıklar göstermemektedir.

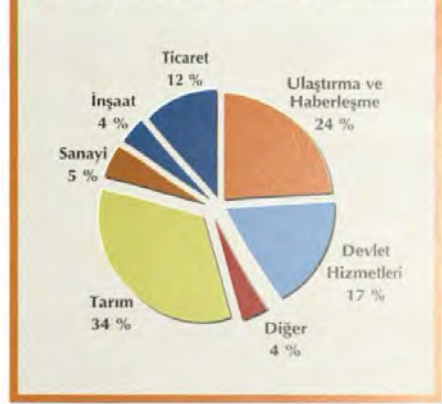
Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Mardin'in GSYİH'sı 703.4 Milyon ABD Doları olup toplam gelir içinde aldığı pay %0.5'dir. Kişi başına düşen gelir ise 1.313 ABD Doları'dır. Bu gelir seviyesi ili, 5084 sayılı teşvik kapsamına almaktadır.

Ekonomik aktivitede ağırlığın tarım, ulaştırma-haberleşme ve devlet hizmetleri arasında paylaşıldığı görülmektedir. Bu üç faaliyet kolunun toplam katma değer içerisindeki payı 2001 cari fiyatlarıyla %75 civarındadır. Sanayi ve ticaretin toplamdan aldıkları pay %17 ile sınırlı kalmakla beraber ilin potansiyelini yansıtmaktan oldukça uzaktır. Mardin sanayinin büyük bir kısmını tekstil ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Toplam sayıları 65 civarında olan aktif sanayi tesisleri bu iki sektörde faaliyet gösterenler % 63 oranında paya sahiptir. Bu iki sektörü kimya sektöründe faaliyet gösteren işletmeler izlemektedir. Mardin, Irak'a uygulanan Birleşmiş Milletler ambargosundan en şiddetli şekilde zarar gören illerin arasındadır. Bu soruna ek olarak Suriye ile ticari ilişkilerin yakın bir geçmişe kadar oldukça zayıf olması ve Türkiye'deki genel makro ekonomik sıkıntılar da şehrin sanayisini olumsuz yönde etkilemiştir.

Bu tür sorunların bir sonucu olarak ildeki sanayi tesisi yatırımlarının bir kısmı tamamlanamamış bir kısmı da tamamlansa dahi işletme döneminde yaşanan sermaye ve pazar sıkıntıları nedeniyle atıl kalmışlardır. Özellikle Orta Doğu pazarına açılmak isteyen yatırımcılar, Mardinli işadamları ile kuracakları stratejik ortaklıklarla hem bu işletmeleri Türkiye ekonomisine kazandırma hem de yatırım fikirlerini hızlı ve ucuz bir şekilde hayata geçirme imkanı bulacaklardır. Mardin'deki yarım kalmış yatırımlar ve çeşitli sorunlar nedeniyle atıl durumda olan işletmeler gıda sektöründen turizm sektörüne çok çeşitli konulara yöneliktirler ve ilgi duyan yatırımcılar konu hakkında daha detaylı bilgi edinmek için Mardin GİDEM ofisi ile temasa geçebilirler.

Mardin - Cari fiyatlarla GSYİH, 2001 üretici fiyatlarına göre DİE

Dış Ticaret

Mardin'den 2003 yılı sonu itibariyle 38 milyon ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %88,36 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün (8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	2002 Dolar	2003 Dolar	Pay 2003
Diğer Portland Çimentoları-Ambalajlanış	3.460.380	15.979.924	42.12%
Demir/Çelik Gaz/Petrol Sondaj Boruları-Uzunlamasına Dikişli	627.666	1.950.249	5.14%
Buğday Unu	106.575	1.158.225	3.05%
Camdan Makine İmali Diğer Bardaklar	1.822.926	1.086.615	2.86%
L Profil Demir/Çelik Yükseklik<80mm, Sıcak İşlenmiş, Diğer	1.480.353	1.032.353	2.72%
Diğer	12.642.360	16.728.786	44.11%
Toplam	20.140.260	37.936.152	100.00%

3.3.6 Mardin

Mardin'in

Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	505
Beyrut	519
Bağdat	545
Amman	670
Tahran	939

Mardin başta Bağdat ve Şam olmak üzere Orta Doğu ülkelerinin ticari merkezlerine olan yakınlığı ile dikkat çekmektedir. Mardin'e en yakın sınır kapısı olan Habur şehre 203 km uzaklıktadır. Öncüpinar ve Cilvegözü sınır kapıları ise sırasıyla 383 km ve 497 km uzaklıktadır. Diğer taraftan; Mardin-Kızıltepe yolunda 1995 yılında kurulmuş olan Mardin Serbest Bölgesi ve Suriye ile sınır ticareti ilin dış ticaret potansiyelini güçlendiren ana unsurlar arasında yer almaktadır.

İlin ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları

Mardin'i Şanlıurfa ve Gaziantep üzerinden Adana'ya bağlayan E-90 karayolu aynı zamanda Avrupa ile Ortadoğu ülkeleri arasındaki TIR taşımacılığının yapıldığı ana eksendir. İl sınırları içinde 142 km demiryolu ağı bulunmaktadır. İl topraklarına Şanlıurfa Ceylanpınar'dan giren demiryolu sınırı izleyerek Suriye ve Irak'a ulaşır. Mardin'e 20 Km uzaklıkta, aynı anda 800 kişiye hizmet verebilecek terminal binasıyla, 100 araçlık otoparklı ve 2 uçak park sahası olan ve gece inişlerine müsait bir havaalanı bulunmaktadır. THY'nin Mardin'e tarifeli seferleri bulunmakla beraber sıkça kullanılan bir diğer ulaşım yöntemi de Mardin'e 1 saat uzaklıkta olan Diyarbakır Havalimanı üzerinden Mardin'e gelmektir.

Komşu İller

Batman	Şanlıurfa	Şırnak	Siirt	Diyarbakır
Kuzey	Batı	Doğu	Doğu	Kuzey
144 km	187 km	202 km	225 km	96 km

En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar

Liman	Serbest Ticaret Bölgesi	Gümrük kapısı/gümrükleme
İskenderun Limanı	Mardin	Habur
521 km	20 km	203 km

Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)

G.antep	Kilis	Siirt	Şırnak	D.bakır	Urfa	A.yaman	Batman
325	385	230	201	96	188	295	149

Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)

İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan
Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut
939	545	505	670	519

Sınır Kapılarına Uzaklık (km)

Öncüpinar	Cilvegözü	Habur
383	497	203

Organize Sanayi Bölgesi	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
	160 Parsel 3 milyon m ²	2.000 m ² 50.000 m ²	90 Parsel	70 Parsel

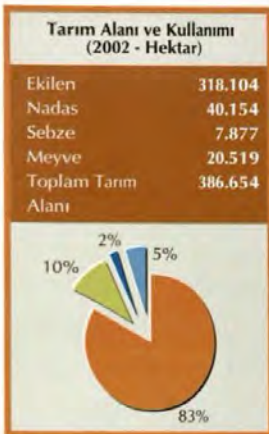
Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	18013	148707	424995	591715

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	107	101154	%81,18	Var

Sağlık	Hastane	5 devlet hastanesi ve 1 SSK hastanesi bulunmaktadır.
	Yatak Sayısı	555

Mesleki Eğitim Altyapısı	Mesleki Eğitim Kurumları	Yüksek Okul	Üniversite
	36 adet	1 adet	yok

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

1.022.939 ton Tarımsal Üretim
294.419 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibariyle Mardin'in toplam tarım alanı 387 bin hektar civarındadır.

İlin tarımsal hasılası 2002 yılı rakamları ile 294.4 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibariyle sulu tarım yapılan alan 65.258 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 178.700 hektara ulaşacaktır.

Kaynak 2002 DİE

Mardin ilinde hayvancılık da önemli bir yere ve potansiyele sahiptir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
72.866	461.633	10.001	441.309

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasıla
75.931 milyar TL	585.653 ton	86.315 milyar TL

3.3.6 Mardin

Madencilik ve Su Kaynakları
İlde fosfat, çimento hammaddesi ve kireç hammaddesi ana madenleri oluşturmaktadır. Mardin'in içme suyu Koyunlu, Sultanköy, Gurs ve İstasyon Bölgesi'nde açılan kuyulardan temin edilmektedir.

Mardin Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Sert Buğday Üretimine Yönelik Yatırımlar,● Seracılık (Sebze ve Süs Bitkisi) Yatırımları,● Bağ-Bahçe Yatırımları,● Meyve ve Sebze Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar,● Ceviz, Badem ve Antep Fıstığı Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar,● Zeytin Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar,● Kültür Mantarı Üretimine Yönelik Yatırımlar,● Damızlık (Hibrit) Tohum Üretim Tesisi	<ul style="list-style-type: none">● Tatlı Su Balığı Üretimi,● Arcılık,● Et Besiciliği,● Süt Hayvancılığı,● Yumurta Tavukçuluğu,● Et Tavukçuluğu,● Hindi Yetiştiriciliği,● Devekuşu Yetiştiriciliği.	<ul style="list-style-type: none">● Fosforik Asit ve Gübre Fabrikası Entegre Tesisi,● Sodyum Tripoli Fosfat Üretim Tesisi

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Ayçiçek Yağı Üretim Tesisi,● Patates Cipsi ve Mısır Çerezi Üretim Tesisi,● Susam Yağı ve Tahin Üretim Tesisi● Pastörize Üzüm Suyu, Sirke ve Pekmez Üretim Tesisi	<ul style="list-style-type: none">● Katı Atık Ayırma ve Geri Dönüşüm Tesisi,● Polipropilen Çuval Üretim Tesisi,● Beton Kiremit İmalatı Tesisi,● Cerrahi Eldiven Üretim Tesisi,● Su Şişeleme Tesisi,● Sabun Üretim Tesisi,● Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi,● Gümüş Eşya ve Mücevherat Üretim Tesisi,● Kriko Esaslı Sabit Kaldırıcı Cihazlar Üretim Tesisi● Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi.

Mardin'deki Temas Nokتانız

Mardin GİDEM Ofisi

Eski Emniyet Müdürlüğü Binası, Meydanbaşı 47100 Mardin

482 212 4422

482 213 5003

mardin@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Hükümet Konağı, Yenişehir	011 212 2103
İl Sanayi Müdürlüğü	Hükümet Konağı, Valilik Binası Yenişehir	011 212 4422
Organize Sanayi Müdürlüğü	İstasyon 47060	011 212 4422
Mardin Belediyesi	Mardin Belediyesi, Yenişehir	011 212 4422
Tarım İl Müdürlüğü	Kayacan Sitesi, 47100	011 212 4422
İŞKUR Müdürlüğü	SSK İşhanı 4. Kat No: 50	011 212 4422
Mardin Tic. ve San. Odası	Cumhuriyet Meydanı 1. Cadde	011 212 4422
Kızıltepe Tic. ve San. Odası	Mardin Caddesi Kat 2 No: 31 Kızıltepe	011 212 4422
Nusaybin Tic. ve San.Odası	Yenituran Mah. PTT Sok. Aldemir Apr. Kat 1	011 212 4422
Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği	1. Cad. Altıntaş İş Merkezi No: 11	011 212 4422
İhracatçı Birlikleri	Mardin Serbest Bölge Müd. Binası Kat 1 İstasyon	011 212 4422
Kızıltepe Ticaret Borsası	Tepebaşı Cad. Tarhan Apt. K:1 No:1 Kızıltepe	011 212 4422
Nusaybin Ticaret Borsası	Cumhuriyet Meydanı No: 55 Nusaybin	011 212 4422
MARSİAD	Duysan Un İrmik A.Ş Organize San. Bölgesi İstasyon	011 212 4422
MARİAD	Karayolları Arkası Kültür İş Merkezi Yenişehir	011 212 4422
MARGİAD	1. Cad. Altıntaş İş Merkezi	011 212 4422
Halk Bankası	1. Cad. No: 511	011 212 4422
Ziraat Bankası	1. Cad.	011 212 4422
Yapı Kredi Bankası	1. Cad. No: 209	011 212 4422
Türkiye İş Bankası	Vali Ozan Caddesi Hükümet Konağı Karşısı	011 212 4422
Vakıflar Bankası	1. Cad. No: 343	011 212 4422
Akbank	Latifiye Mah. Cumhuriyet Meydanı 1. Cad. No: 487	011 212 4422
İnşaat Mühendisleri Odası	Mehtapkent Cad. Mehtapkent B Blok No:7 Yenişehir	011 212 4422
Mimarlar Odası	Eski Hükümet Konağı Cad. YG21 Binası Kat: 2	011 212 4422
Ziraat Odası	Yeni yol Üzeri Üstgeçit Yanı Kat: 2	011 212 4422
Makine Mühendisleri Odası	Kültür İş Merkezi Noter Karşısı Yenişehir	011 212 4422

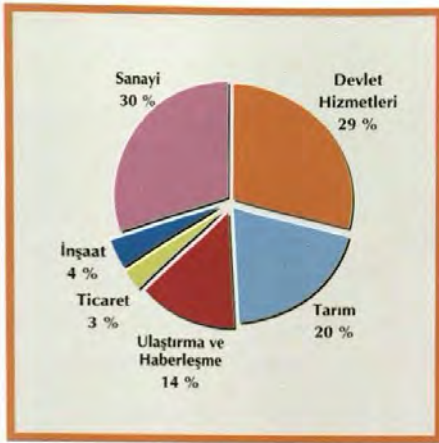
3.3.7 Siirt

Son yıllarda yapılan yüzey araştırmalarda Siirt tarihinin M.Ö. 8.000'li yıllara kadar dayandığına ait bulgulara rastlanmıştır. Bunu belgeleyen örneklerden bir tanesi Eruh İlçesine bağlı Ormanardı Köyü yakınlarındaki höyüktür. Siirt'te yapılan yüzey araştırmalarında Neolitik, Kalkolitik, Tunç ve Helenistik, Roma, Bizans-İslam, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine rastlayan kalıntılar tespit edilmiştir. İl, 639'da Diyarbakır'ın fethi sırasında Halid Bin Velid, tarafından Müslümanların eline geçmiş ve Siirt Hakimliği'ne, sahabeden olan Hişşam oğlu Hakem tayin edilmiştir. 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre ilde 263,676 kişi yaşamaktadır ve nüfus artış hızı %7.98'dir. Yüzölçümü 6.186 km² olan Siirt'te karasal iklim hüküm sürmektedir ve dört mevsim en belirgin özellikleriyle yaşanmaktadır. Yazları sıcak ve kurak geçer, en az yağış Kurtalan'da en fazla yağış Baykan'da görülür. GAP'ın devreye girmesiyle iklimde belirgin bir değişme gözlenmiş, ilkbaharda daha fazla yağış olmuş ve %40'ın altında olan nem oranı yükselmiştir. Gece ve gündüz arası sıcaklık farkı fazladır. Tespit edilen en yüksek ısı 43.3 C⁰, en düşük ısı ise -19.5 C⁰ dir.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

2001 yılı verilerine göre Siirt'in GSYİH'sı 294 milyon ABD Doları'dır. Toplam gelirden aldığı pay ise %0.2'dir. Kişi başına düşen gelir ise 1111 ABD Doları olmaktadır. Sektörel dağılımlar incelendiğinde ekonomik aktivitenin devlet hizmetleri, sanayi ve tarım faaliyetlerinden kaynaklandığını görmekteyiz. Sanayi dağılımına bakıldığında ise %22'lik imalat sanayi payını %4.5 seviyesindeki madencilik aktivitesi takip etmektedir.

Yukarıdaki grafik Siirt sanayisinin sektörel dağılımını göstermektedir. Faaliyetini sürdüren toplam 12 şirket içinde ağırlık gıda sanayine aittir. Un üretimi, fıstık işleme, bulgur çeşitleri ve helva gıda sanayinde üretilen ürünlerdir.

Cam mozaik imalatı, konfeksiyon, çimento ve sulu klima üretimi de diğer sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin ürünlerini temsil etmektedir

Dış Ticaret

Siirt'ten 2003 yılı sonu itibariyle 663.582 ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %84 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Diğer Portland Çimentoları-Ambalajlanmış	0	306.750	46.23%
Antep Fıstığı-Kabuksuz	186.734	174.441	26.29%
Shea Fıstığı (Karite Meyvası)-Tohumluk Olmayan	0	65.205	9.83%
Antep Fıstığı-Kabuklu	84.373	53.172	8.01%
Beyazlatılmış Kabuksuz Fındık-Net>1kg,Ambalajlı	0	45.120	6.80%
Diğer	89.084	18.894	2.85%
Toplam	360.191	663.582	100.00%

3.3.7 Siirt

Siirt'in Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	787
Beyrut	801
Bağdat	455
Amman	952
Tahran	849

Kilis'in özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyeli yüksektir. Kilis'e en yakın sınır kapısı Öncüpınar şehre 8 km uzaklıktadır. Cilvegözü ve Habur sınır kapıları ise sırasıyla 152 km ve 563 km uzaklıktadır.

İl'in ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	İlde ulaşım hava, kara ve demiryoluyla sağlanmaktadır. Karayolu uzunlukları; 172 km.si devlet yolu, 285 km.si il yolu olup, toplam şebeke uzunluğu 457 km.dir. İl sınırları içerisinde Kurtalan ilçesine kadar uzanan 35 km demiryolu ağı bulunmaktadır. 1988 yılında yapımına başlanan ve pist uzunluğu (1800x60x36) metre ebadında olan hava alanı 1994 yılında hizmete girmiştir							
Komşu iller	Batman	Van	Hakkari	Şırnak	Mardin	Bitlis		
	Batı	Doğu	Doğu	Güney	Güney	Kuzey		
	87 km	275 km	451 km	97 km	230 km	100 km		
En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman			Serbest Ticaret Bölgesi				
	İskenderun Limanı			Mardin				
	696 km			230 km				
Bölgedeki Diğer illere Uzaklıklar (km)	G.antep	Kilis	D.bakır	Şırnak	Mardin	Urfa	A.yaman	Batman
	500	560	187	97	230	363	386	87
Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan			
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut			
	849	455	787	952	801			
Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpınar		Cilvegözü		Habur			
	568		701		188			

Organize Sanayi Bölgesi OSB'nin %48'i tamamlanmış olup, henüz kullanıma girmemiştir	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
	181 Parsel 698.129 m ²	4.000 m ² 20.000 m ²		

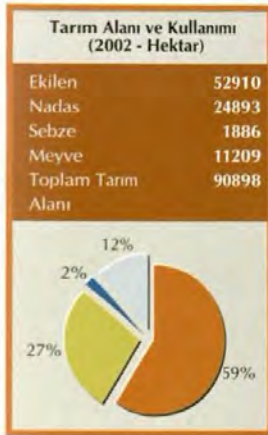
Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	14911	112477	84652	212041

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	46	42.651	%78.56	Var

Sağlık	Hastane	6 devlet hastanesi ve 1 SSK hastanesi bulunmaktadır.
	Yatak Sayısı	270

Mesleki Eğitim Altyapısı	Meslek Lisesi	Yüksek Okul	Üniversite	Diğer
	2 Meslek, 1 teknik endüstri lisesi	Eğitim Yüksek Okulu (Dicle Üniversitesi)	yok	Halk eğitim merkezleri, mesleki eğitim merkezleri

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

131.194 ton Tarımsal Üretim
56.311 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibarıyla Siirt'in toplam tarım alanı 90.898 hektardır.

İlin tarımsal hasılatı 2002 yılı rakamları ile 56.3 trilyon TL civarındadır.

2002 yılı itibarıyla sululu tarım yapılan alan 2.723 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 30.000 hektara ulaşacağı öngörülmüştür.

Kaynak 2002 DİE

Siirt ilinde hayvancılık da önemli bir yere ve potansiyele sahiptir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
26.162	310.753	22.120	88.510

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasılat
17.001 milyar TL	21.630 ton	3.290 milyar TL

3.3.7 Siirt

Madencilik

Siirt madencilik sektörü açısından güçlü bir potansiyele sahip olup 21 petrol kuyusu ve Dodan'da doğal gaz tesisleri bulunmaktadır. Ayrıca Baykan ilçesinde 500.000 ton muhtemel rezervli jips yatakları vardır. Bunlara ek olarak %48 tenörlü zengin krom sahaları da mevcuttur.

Su Kaynakları

Siirt'in içme suyu kaynakları DSİ'nin baraj ve göllerinden temin edilmektedir. İl sınırları içinde baraj bulunmamasıyla birlikte Ceffan göleti, Botan çayı ve Şirvan Hesko göleti önemli su kaynakları arasındadır.

Siirt Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Seracılık (Sebze ve Süs Bitkisi) Yatırımları,● Bağ-Bahçe Yatırımları,● Meyve ve Sebze Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar,● Siirt Fıstığı, Ceviz ve Badem Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar,● Kültür Mantar Üretimine Yönelik Yatırımlar,● Damızlık (Hibrit) Tohum Üretim Tesisi	<ul style="list-style-type: none">● Su Ürünleri Üretimi ,● Ancılık ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar,● Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği,● Et Besiciliği,● Süt Hayvancılığı,● Yumurta Tavukçuluğu,● Et Tavukçuluğu,● Hindi Yetiştiriciliği,● Devekuşu Yetiştiriciliği	<ul style="list-style-type: none">● Şirvan Bakır Madenin'in işletilmesi● Baykan-Bağlıca Jips Yataklarının işletilmesi

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Patates Çipsi ve Mısır Çerezi Üretim Tesisi● Bisküvi ve Gofret Üretim Tesisi● Fıstık Esaslı Çikolata ve Kakaolu Mamuller Üretim Tesisi● Siirt Fıstığı İşleme Tesisi	<ul style="list-style-type: none">● Polipropilen Çuval Üretim Tesisi● Beton Kiremit İmalatı Tesisi● Sabun Üretim Tesisi● Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi● Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi● Plastik Profil Üretim Tesisi● PVC Tabanlı Ayakkabı Üretim Tesisi● Galvanizli Sac Üretim Tesisi● Emaye Soba Üretim Tesisi

Siirt'teki Temas Noktanız

Mardin GİDEM Ofisi

Eski Emniyet Müdürlüğü Binası Meydan Başı, 47100 Mardin

482 2124422

482 2127914

mardin@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Siirt Valiliği	482-213 0001
İl Sanayi Müdürlüğü	Siirt San. Müd. Özbel İşhanı Kat:5	228 1200
Organize Sanayi Müdürlüğü	Siirt San. Müd. Özbel İşhanı Kat:5	228 1200
Büyükşehir Belediyesi	Siirt Belediyesi Atatürk Bulvarı	228 2300
KOSGEB Temsilciliği	Bahçelievler Mah. A. Gaffar Okan Cad. No:32	228 1400
Tarım İl Müdürlüğü	T.İ.M Bahçelievler	228 1307
İŞKUR Müdürlüğü	Türkiye İş Kurumu İl Müd.	228 2791
Ticaret ve Sanayi Odası	Bahçelievler Mah. A. Gaffar Okan Cad. No:32	228 1201
Esnaf ve Sanatkarlar Birliği	Doğan Cad. Eski Özel İdare İşhanı No:13-14	228 6620
İhracatçı Birlikleri	Bahçelievler Mah. A. Gaffar Okan Cad. No:32	228 1201
SİRGİAD	Güneş Caddesi No:111	228 1404
SİSİAD	Kurtalan Yolu Üzeri YSE Yanı No:164	228 1522
Akbank	Yeni Mahalle. Gürses Cad. No:104	228 1078
Halk Bankası	Güneş Caddesi No:25	228 1085
Ziraat Bankası	Bankalar Caddesi	228 1204
Vakıfbank	Cumhuriyet Caddesi No:12/A	228 1240
Türkiye İş Bankası	Cumhuriyet Meydanı	228 1280
Ziraat Odası	Özbel İşhanı No:301	228 0676
Ziraat Mühendisleri Odası	Tarım İl Müd. Binası	228 2310

3.3.8 Şanlıurfa

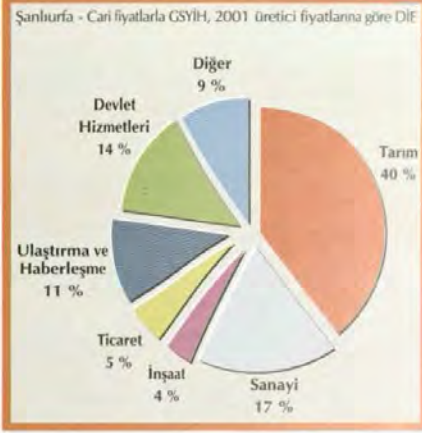

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Fırat Bölümü'nde bulunan Şanlıurfa, doğuda Mardin, kuzeydoğuda Diyarbakır, kuzey batıda Adıyaman, batıda Gaziantep ve güneyde Suriye toprakları ile çevrelenmiş bir sınır şehridir. Şanlıurfa, coğrafi konumu nedeniyle üzerinde birçok bağımsız devlet ve beyliğin kurulduğu, değişik kültürlerin kaynaştığı bir yerleşim birimi olmuştur. Gerek tarihinin başladığı ilk çağlarda gerek diğer devirlerde Şanlıurfa, hemen her zaman Doğu ile Batı kültürleri arasında bir köprü görevini üstlenmiştir. Doğu'yu Batı'ya bağlayan ticari ve askeri yolların buradan geçmesi Şanlıurfa'ya geçmiş dönemlerde büyük önem kazandırmıştır. Bu tarihi şehrin, ilk kuruluşu hakkında kesin bilgiler yoktur. Meşhur Arap tarihçisi Ebul Faraç'a göre Şanlıurfa, Nuh Tufanı'ndan sonra yeryüzünde kurulan ilk yedi yerleşim merkezinin ilki ve en önemlisidir. Hz. Adem (A.S.)'ın çiftçilik yaptığı, Hz. İbrahim Halil, Hz. Eyyüp, Hz. Şuayp, Hz. Elyasa gibi peygamberlerin yaşadığı bölge bugün "Peygamberler Şehri" diye anılmaktadır. Hatta Hıristiyanlar, Hz. İsa'nın mendilinin Şanlıurfa'da bulunmuş olmasından dolayı buraya Dir-Mesih adını vermişlerdir.

2000 yılı genel nüfus sayımı verilerine göre kentte 1 milyon 443 bin kişi yaşamaktadır. Nüfus artış hızı %36.55 olan şehrin yüzölçümü 18.584 km²'dir. Şanlıurfa ili, yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlı olan karasal iklimin etkisi altındadır. Deniz etkisinden uzak bir bölgede bulunmaktadır. Bu nedenle kontinental iklim özelliği ağır basmaktadır. Bu özellik sıcaklık ve yağış bakımından kendisini göstermektedir.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

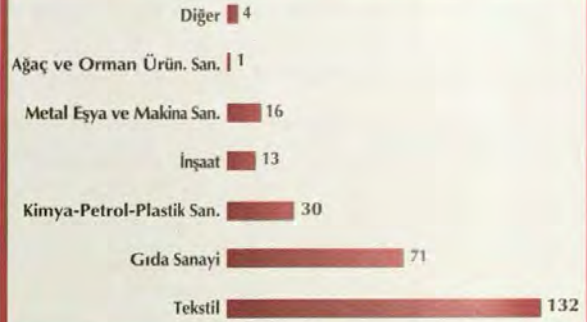
DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Şanlıurfa'nın GSYİH'sı 1 milyar 481 Milyon ABD Doları olup toplam gelir içinde aldığı pay %1'dir. Kişi başına düşen gelir ise 1.008 ABD dolarıdır. Bu gelir seviyesi ili, 5084 sayılı teşvik kapsamına almaktadır.

Şanlıurfa'da yaratılan katma değer yaklaşık %40'ı tarımsal üretim kökenlidir. Diğer önemli faaliyet kolları ise ilin gayrisafi yurtiçi hasılasının sırasıyla %17 ve %11'ini oluşturan sanayi ile ulaştırma ve haberleşmedir. Bu üç faaliyet kolunun toplam katma değer içerisindeki payı 2001 yılı cari fiyatlarıyla %70 civarındadır.

Şanlıurfa sanayinin büyük bir kısmını tekstil ve gıda sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Toplam sayıları 267 civarında olan sanayi tesisi içinde bu iki sektörde faaliyet gösterenler %77 oranında paya sahiptir. Bu iki sektörü kimya sektöründe faaliyet gösteren işletmeler izlemektedir.

Sanayi Envanterinin Sektöre Göre Dağılımı

Dış Ticaret

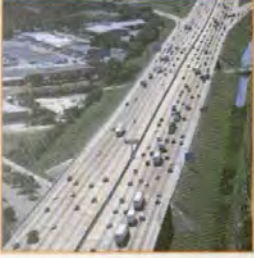
Şanlıurfa'dan 2003 yılı sonu itibariyle 10.4 milyon ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %57 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Patates-Diğerleri	73.250	1.999.025	19.25%
Lastik Tekerlekli Kendinden Hareketli Diğer Makine,Cihazlar		1.078.092	10.38%
Ege Standart Beyaz I Pamuk	849.516	520.997	5.02%
Penyeli Tek Kat İplik-Pamuk=>%85 (714,29...232,56desitex)	96.718	497.516	4.79%
Tek Kat Ring İplikler-Pamuk=>%85 (232,56...192,31desitex)	60.942	486.728	4.69%
Diğer	5.614.641	5.801.061	44.13%
Toplam	6.621.817	10.383.419	100.00%

3.3.8 Şanlıurfa

Şanlıurfa'nın Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	421
Beyrut	435
Bağdat	821
Amman	586
Tahran	1215

Şanlıurfa da diğer Güneydoğu illeri gibi başta Beyrut ve Şam olmak üzere Orta Doğu ülkelerinin ticari merkezlerine olan yakınlığı ile dikkat çekmektedir. Şanlıurfa'ya en yakın sınır kapısı olan Öncüpınar şehre 205 km uzaklıktadır. Habur ve Cilvegözü sınır kapıları ise sırasıyla 366 km ve 338 km uzaklıktadır.

İlin ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	Toplam 196 km uzunluğundaki Şanlıurfa-Gaziantep Otoyolu (Gaziantep Çevre yolu dahil) inşaatı devam etmektedir. Gece uçuşlarına açık, küçük ve orta kapasiteli uçakların kullanıldığı şehir merkezine 10 km uzaklıkta Havaalanı mevcuttur. THY'nin tarifeli seferleri bulunmaktadır. Akçakale ve Ceylanpınar ilçeleriyle, Suruç ilçesinin Mürşitpınar bucağından demiryolu geçmektedir. Gaziantep-Nizip-Karkamış- Mürşitpınar-Akçakale-Ceylanpınar-Nusaybin güzergahını izleyen demiryolu hattının 221 km'si il sınırları içindedir.							
Komşu İller	Adıyaman	Diyarbakır	Gaziantep	Mardin				
	Kuzeybatı	Kuzeydoğu	Batı	Doğu				
	109 km	185 km	144 km	185 km				
En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman	Serbest Ticaret Bölgesi	Gümrük kapısı/ gümrükleme					
	İskenderun Limanı	Gaziantep	Mürşitpınar - Akçakale - Ceylanpınar Sınır Kapısı					
	250 km	150 km	54 km – 53 km – 140 km					
Bölgedeki Diğer illere Uzaklıklar (km)	G.antep	Kilis	Siirt	Şırnak	D.bakır	Mardin	A.yaman	Batman
	144	197	363	366	185	185	109	276
Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan			
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut			
	1215	821	421	586	435			
Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpınar	Cilvegözü	Habur					
	205	338	366					

Organize Sanayi Bölgesi Not: Mevcut organize sanayi bölgesine ek alan tahsis ve ikinci organize sanayi bölgesinin açılması için çalışmalar sürdürülmektedir.	Parsel Adedi	Parsel Büyüklüğü	Kullanılan Parsel Sayısı	Boş Parsel
	295 Parsel 291 hektar			295 Parsel

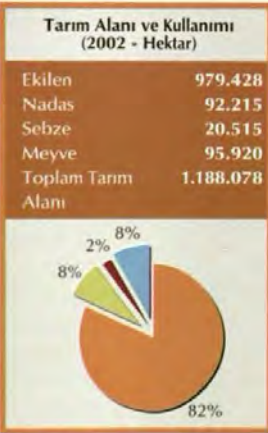
Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	25227	179386	643380	847993

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
		213.006	164.172	Var

Sağlık	Hastane	13 Devlet hastanesi ve 1 SSK Hastanesi bulunmaktadır.
	Yatak Sayısı	1414

Mesleki Eğitim Altyapısı	Mesleki Eğitim Kurumları	Yüksek Okul	Üniversite
	28 Lise	11	Harran Üniversitesi

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

Kaynak 2002 DİE

3.077.137 ton Tarımsal Üretim 816.738 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibariyle Şanlıurfa'nın toplam tarım alanı 1 milyon 188 bin hektar civarındadır.

İlin tarımsal hasılatı 2002 yılı rakamları ile 816.7 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2004 yılı itibariyle sulı tarım yapılan alan 173.865 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 735.200 hektara ulaşacaktır.

Yaylak'da 18.322 hektar alanın 5.500 hektarı 2004 Mayıs ayı itibariyle basınçlı sulamaya açılmıştır. Bozova'da 8600 hektar alan Ekim 2004 tarihi itibariyle sulamaya açılacaktır.

Şanlıurfa ilinde hayvancılık da önemli bir yere ve potansiyele sahiptir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
167.977	1.565.797	8.491	974.875

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasılat
101.372 milyar TL	325.538 ton	60.731 milyar TL

3.3.8 Şanlıurfa

Madencilik

Bozova-Meryemana Tepe Sahası'nda bulunan Fosfat madeninın görünür ve muhtemel rezervi 1.47 milyon ton civarındadır ancak maden işletilmemektedir. Tuğla – Kiremit üretiminde kullanılabilir toplam görünür rezerv ise 39.2 milyon ton civarındadır. Ayrıca, 800 milyon ton kireçtaşı, 64 milyon ton killi kireçtaşı ve 67.25 milyon ton bazaltik pomza rezervi bulunmaktadır.

Şanlıurfa Uygun Yatırım Alanları

Aşağıda listelenmekte olan uygun yatırım alanları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yapılmış olan çalışmalara dayanmaktadır.

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Seracılık● Bağ-Bahçe Yatırımları● Zeytin Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar● Yem Bitkileri Üretimi	<ul style="list-style-type: none">● Besicilik,● Et ve Yumurta Tavukçuluğu,● Hindi Yetiştiriciliği,● Deve Kuşu Yetiştiriciliği	<ul style="list-style-type: none">● Konaklama Kapasitesi ve Hizmet Kalitesini Arttıracak Yatırımlar

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Sebze Meyve Konserveleri Üretim Tesisi,● Kurutulmuş Meyve-Sebze Üretim Tesisi,● Dondurulmuş Gıda Üretim Tesisi,● Bisküvi ve Gofret Üretim Tesisi,● Rafine Pamuk Yağı Üretim Tesisi● Akrilik Battaniye Üretim Tesisi,● Çorap Üretim Tesisi,● Hazır Giyim Üretim Tesisi● Tekstil Makineleri Üretim Tesisi,	<ul style="list-style-type: none">● Ambalaj Makineleri Üretimi● Soğuk Hava Deposu● Güneş Kolektörü Üretim Tesisi● Teneke Kutu Üretim Tesisi● Antepfıstığı İşleme Tesisi

Şanlıurfa'daki Temas Noktanız

Şanlıurfa GİDEM Ofisi

Yusufopaşa Mah. Sarayönü Cad. Bayaslan İşhanı No:147 Kat:4-5 63200

 414 215 01 95 - 96
  414 215 01 97
  sanliurfa@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Atatürk Bulvarı Hükümet Konağı	414 313 19 68
GAP İDARESİ Bölge Müdürlüğü	Tünel Çıkış Ağzı, Posta Kod: 155	314 1750
İl Sanayi Müdürlüğü	Atatürk Bulvarı Hükümet Konağı	313 4099
Organize Sanayi Müdürlüğü	Şanlıurfa-Gaziantep Yolu 16. km. PTT Binası Kat: 2	369 1641
Büyükşehir Belediyesi	Atatürk Bulvarı, Belediye Binası	313 4734
KOŞGEB Şanlıurfa İŞGEM	Organize Sanayi Bölgesi I. Cadde	369 1628
Tarım İl Müdürlüğü	Kadri Erdoğan Cad. Hocaoğlu Market Yanı	313 2711
İŞKUR Müdürlüğü	Paşabağ Mah. 4. Kent Sok. No: 60	313 2473
Şanlıurfa Tic. ve Sanayi Odası	Sarayönü Cad. No: 72	215 7199
Birecik Tic. ve Sanayi Odası	Meydan Mah. Hastane Cad. No: 20/A	652 1365
Ceylanpınar Tic. ve Sanayi Odası	Eski PTT Cad. No: 97	471 4097
Siverek Ticaret ve Sanayi Odası	Cumhuriyet Cad. İspahi Pazarı Üstkat No: 4-5	572 1023
Viranşehir Tic. ve Sanayi Odası	Kışla Mah. Askerlik Şube Cad. Oktay İşhanı Kat: No: 3	311 3836
G.doğu Anadolu İhr. Bir. Şanlıurfa Bür.	Emniyet Cad. Osman Nimetoglu Apt. Altı No: 2	313 8846
Agro-Gap Önder Çiftçi Der.	Akçakale Yolu Buğday Pazarı Karşısı TEMAV Binası Kat: 2	247 3541
Gap TK Önder Çiftçi Dan. Der.	Yenişehir M. İpekyol C. Oto alım Satım Kav. Doğu Ap. No: 5	216 5896
Gap-Mom	Kamberiye Mah. Şube Sok. Ağan Apt. B Blok No: 5	247 0831
Eczacılar Odası	Divanyolu Cad. PTT Karşısı Oruç İşhanı Kat: 3 No: 5	215 3037
Bakkal ve Bayiler Odası	Yenihal Pazarı Giriş Kapısı Karşısı Yıldız Apt. Kat: 1 No: 1	314 5809
Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği	Tekel Cad. Şoförler Derneği Üzeri Kat: 3	316 1159
Kasaplar Odası	Akçakale Garajı Karşısı Çadircı Pasajı 2.Kat No: 36	216 9990
Muhasebeciler Odası	Atatürk Bulvarı Karakoyun İşmerkezi Kat: 8 No: 37-38	215 4987
Ziraat Odası	Cumhuriyet Cad. Ticaret Borsası Karşısı	315 1112
ŞURKAV	Hasan Paşa Camii Karşısı Narancıye Sok. No: 6	215 6527
ÇEKÜL (Kültürel Miras Projesi)	Eski TBMM Evi Pınarbaşı Mah. Sipahi Sok. No: 21	215 7297
Ticaret Borsası	Cumhuriyet Cad. No: 38	315 1066
ŞUGİAD	Yenişehir Mah.4. Sok Köran Apt. Giriş Kat.	315 2099
ŞUSİAD	Vali Akbulut İşhanı Kat:1 No: 4	313 6162
MÜSİAD	Ataturk Bul. Teberler İşhanı Kat:1 No: 7	313 5745
Adabank	Atatürk Bulvarı, Stad Sok. N: 8/F	313 1055
Akbank	Atatürk Bulvarı, Tatlı Sok. No: 9	313 1385
Anadolubank	Kadri Eroğan Cad. Kamberiye Mah. No: 10	312 0020
Denizbank	Kadri Eroğan Cad. No: 22	316 5338
Dışbank	Sarayönü Cad. No: 131	216 0200
Garanti Bankası	Atatürk Bulvarı M.Teberler İşhanı No: 7/C	316 9810
Halkbank	Atatürk Bulvarı, Köprübaşı Mevkii	315 2425
HSBC	Atatürk Bulvarı Asfalt Cad. Demirkol İşhanı	216 0656
Koçbank	Atatürk Bulvarı Urfa İşhanı No: 8	314 6050
Oyakbank	Atatürk Bulvarı No: 9/E	315 6586
Şekerbank	Atatürk Bulvarı No: 26	313 2640
T.İş bankası	Divanyolu Cad. No: 34/A	215 1603
Vakıfbank	Kadri Eroğan Cad. Anadolubank Bitişliği	316 8939
Yapı Kredi Bankası	Kadri Eroğan Cad. No: 6	314 0005
Ziraat Bankası	Atatürk Bulvarı Vilayet Karşısı	313 5280

3.3.9 Şırnak

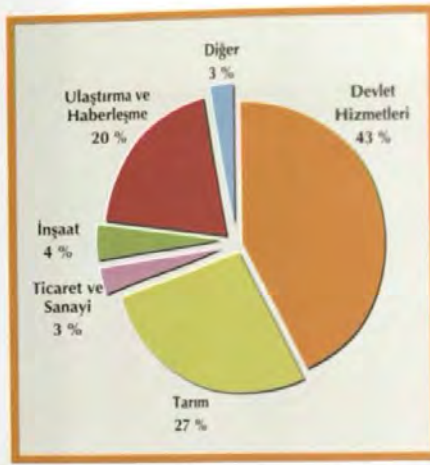
Şırnak, Katip Çelebi'nin 17. yüzyılda yazdığı "Seyahatname" ve tarihi rivayetlere göre Nuh Tufanı öncesine dayanır. Bu rivayetlere göre Cizre, tufandan sonra ikinci kez Hz. Nuh (AS) ve oğulları tarafından inşa edilirken, Şırnak Cizre'nin kızgın sıcağından korunmak için yazlık ve yaylak olarak inşa edilmiştir.

Şırnak, Nuh'un Gemisi kalıntılarının olduğu öne sürülen Cudi Dağı'nın Kuzeyinde Şehr-i Nuh adıyla kurulmuş, önceleri Şerneh, daha sonraki yıllarda ise Şırnak adını almıştır. Birinci Babil devletinin başkenti Babil (Kebeli Köyü) Cizre sınırları içindedir. Aynı zamanda Guti (Gudi) imparatorluğunun başkenti olan Bajarkard Silopi ilçesi topraklarındadır. Şırnak; Guti, Babil, Med, Asur, Pers, Sasani, İslam İmparatorluğu, Emevi ve Abbasi egemenliğinde kalmıştır. 1913 yılında Siirt'e bağlı bir ilçe olan Şırnak 16 Mayıs 1990 tarihinde il statüsüne kavuşmuştur. 2000 yılı genel nüfus sayımına göre ilde 353.197 kişi yaşamaktadır. Nüfus artış hızı ise %29.86 ile Bölge ortalamasının altındadır. Şırnak'ın yüzölçümü 7.172 km²'dir. İl'in Doğu Anadolu Bölgesinde kalan Şırnak Merkez, Beytülşebap ve Uludere ilçelerinde kışlar serttir. Kuzeyden gelen soğuk havalar kışın bu yörelerde sert ve karlı geçmesine neden olur. Karla örtülü gün sayısı güney bölgesine göre daha fazladır. İl'in güneyinde kalan Cizre, İdil, Güçlükonak ve Silopi ilçelerinde kışlar daha ılık fakat yazlar ise sıcaktır.

Ekonomik Yapı, Dış Ticaret ve Yatırım Ortamı

DİE'nin açıkladığı 2001 yılı GSYİH rakamlarına göre Şırnak'ın GSYİH'sı 230.3 milyon ABD Doları olup toplam gelir içinde aldığı pay %0.2'dir. Kişi başına düşen gelir ise 638 ABD dolarıdır. Bu gelir seviyesi İl'i, 5084 sayılı teşvik kapsamına almaktadır.

Ekonomik aktivitede %45'lik payı ile devlet hizmetlerinin ağırlığı hissedilmektedir. Diğer önemli gelir üretimi sırasıyla %27 ila %20'lik paylarla tarım ve ulaştırma-haberleşme sektörlerindeki aktiviteden kaynaklanmaktadır. İmalat sanayinin %2 seviyelerinde kalması önümüzdeki dönemlerdeki büyüme potansiyeli için önemli bir işarettir.

Sanayi Envanterinin Sektöre Göre Dağılımı

Madencilik	2
Tekstil	2
Gıda Sanayi	2

Şirnak'da kayıtlı bulunan 8 işletmeden sadece 6 tanesi faaliyetlerini sürdürmektedir. Yandaki grafikte de görüldüğü gibi madencilik, tekstil ve gıda sanayinde üretim yapan toplam 6 firma bulunmaktadır.

Tekstil firmaları pamuk pres ve pamuk çırçır tesisleridir. Gıda üretiminde de un-kepek üretimi yapılmaktadır. Maden sektörü temsilcileri ise pres kömür imalatı gerçekleştirmektedir.

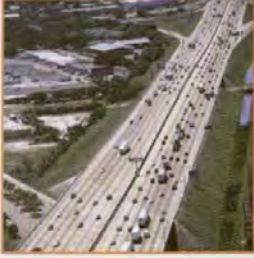
Dış Ticaret

Şirnak'tan 2003 yılı sonu itibarıyla 40.272.058 ABD Doları tutarında ihracat yapılmış olup, bu tutar bir önceki yıla göre %81.59 oranında bir artışa tekabül etmektedir.

Ürün	2002	2003	Pay
(8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Bazında)	Dolar	Dolar	2003
Diğer Portland Çimentoları- Ambalajlanmış	816.947	13.341.925	33.13%
Şeker-Beyaz,Kristal	0	1.699.250	4.22%
Tarım, Bahçecilik Makine ve Cihazlarının Aksam ve Parçaları	1.075.969	1.416.207	3.52%
Domates Konserve- %12<=Kuru Madde<%30	901.486	1.278.042	3.17%
Patates-Diğerleri	756.006	1.160.539	2.88%
Diğer	19.443.657	21.376.095	53.08%
Toplam	22.177.118	40.272.058	100.00%

3.3.9 Şırnak

Şırnak'ın Orta Doğu Ticaret Merkezlerine Uzaklığı (km)

Şam	707
Beyrut	721
Bağdat	358
Amman	872
Tahran	752

Diğer bölge illeri gibi Şırnak'ın özellikle Orta Doğu ülkelerine yönelik dış ticaret potansiyeli yüksektir. Şırnak'a en yakın sınır kapısı olan Habur şehre 91 km uzaklıktadır. Öncüpinar ve Cilvegözü sınır kapıları ise sırasıyla 571 km ve 704 km uzaklıktadır.

İl'in ulaşım imkanları ve sanayi altyapısı ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

Ulaşım Olanakları	Şırnak'ın diğer illerle bağlantısı karayolu ile sağlanmaktadır. En önemli karayolu bağlantısı E-24 karayoludur. Bu yol, Adana'dan başlayarak, Gaziantep ve Şanlıurfa üzerinden Habur Sınır Kapısı'na kadar uzanmaktadır. Şırnak'ın diğer bir karayolu bağlantısı ise Mardin-Diyarbakır bağlantısıdır. Bu yol, Mardin ayrımı Cizre arası E-24 yolu ile birleşmekte ve Cizre ayrımı Şırnak bağlantısı ile Uludere üzerinden Hakkari'ye ulaşmaktadır. Şehirlerarası otobüs ve minibüsler ulaşımı sağlarken, Diyarbakır ve Mardin'den havayolu bağlantısı yapılabilmektedir.							
Komşu İller	Mardin	Hakkari	Siirt	Van				
	Batı	Doğu	Kuzey	Kuzey				
	201 km	191 km	97 km	362 km				
En Yakın Limana ve Serbest Ticaret Bölgesine Uzaklıklar	Liman				Serbest Ticaret Bölgesi			
	İskenderun Limanı				Mardin			
	699 km				201 km			
Bölgedeki Diğer İllere Uzaklıklar (km)	G. antep	Kilis	Siirt	D. bakır	Mardin	Urfa	A. yaman	Batman
	503	563	97	284	201	366	475	184
Ortadoğu Pazarlarına Olan Uzaklıklar (km)	İran	Irak	Suriye	Ürdün	Lübnan			
	Tahran	Bağdat	Şam	Amman	Beyrut			
	752	358	707	872	721			
Sınır Kapılarına Uzaklık (km)	Öncüpinar		Cilvegözü		Habur			
	571		704		91			

Organize Sanayi Bölgesi	Şırnak Organize Sanayi Bölgesi'nin kuruluş ve inşaat çalışmaları devam etmektedir.
--------------------------------	--

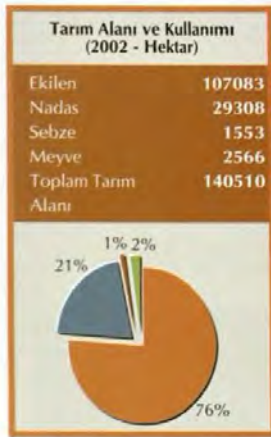
Elektrik Tüketimi MWH	Resmi	Sanayi	Diğer	Toplam
	49906	87795	184597	322299

Haberleşme	Telefon			İnternet
	Santral Sayısı	Hat Kapasitesi	Kullanım	ADSL
	47	48755	%73.04	Var

Sağlık	Hastane	5 Devlet Hastanesi, 32 Sağlık Ocağı, 35 Sağlık Evi
	Yatak Sayısı	240

Mesleki Eğitim Altyapısı	Meslek Lisesi	Yüksek Okul	Üniversite	Diğer Eğitim Kurumları
	3 Endüstri Meslek Lisesi	2 Elektrik ve Makina meslek yüksek okulu (Dicle Üniversitesi)	Yok	Halk Eğitim Merkezleri

Tarım (Bitkisel Üretim ve Hayvancılık) ve Sulama Durumu

278.769 ton Tarımsal Üretim
71.671 milyar TL Tarımsal Hasılat

2002 yılı itibariyle Şırnak'ın toplam tarım alanı 140.510 hektardır.

İl'in tarımsal hasılası 2002 yılı rakamları ile 71.7 trilyon TL civarında gerçekleşmiştir.

2002 yılı itibariyle sulu tarım yapılan alan 227 hektar olup, Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı'na göre 2010 yılında sulanacak brüt alan 5.400 hektara ulaşacaktır.

Kaynak 2002 DİE

Şırnak İl'inde hayvancılığın mevcut rakamları aşağıdaki gibidir.

Büyükbaş	Küçükbaş	Arı Kovanı	Kümes Hayvanı
28.425	230.514	7.599	69.149

Canlı Hayvan Ticareti	Hayvansal Ürün Üretimi	Hasıla
11.579 milyar TL	31.916 ton	3.546 milyar TL

3.3.9 Şırnak

Madencilik

Şırnak sınırları içerisinde fosfat ve asfaltit bulunmaktadır. İl'deki maden yataklarından sadece asfaltit yatakları işletilmektedir. Şırnak'ta 35.000.000 ton, Silopi'de 40.000.000 ton olmak üzere toplam 75.000.000 ton asfaltit rezervi mevcuttur. Asfaltit rezervi, TKİ'ye bağlı Güneydoğu Anadolu Linyitleri İşletmesi'nce (GAL) işletilmektedir. GAL'e bağlı Şırnak işletmesinin üretim kapasitesi 500.000 ton, Silopi işletmesinin üretim kapasitesi ise 200.000 tondur.

Su Kaynakları

Şırnak'ta içme suyu arama ve sondaj çalışmaları İller Bankası tarafından yürütülmektedir. Ayrıca İdil Dirsekli göleti önemli su kaynaklarından.

Şanlıurfa Uygun Yatırım Alanları

Bitkisel Üretim	Hayvancılık	Madencilik, Enerji ve Plastik
<ul style="list-style-type: none">● Seracılık● Sebze Üreticiliği● Kaba Yem Üreticiliği	<ul style="list-style-type: none">● Et Besiciliği● Süt Hayvancılığı● Küçükbaş Hayvan Besiciliği	<ul style="list-style-type: none">● Asfaltit Üretim Tesisi● Briket Kömür Üretim Tesisi

Tekstil ve Gıda	Diğer
<ul style="list-style-type: none">● Un● Küp şeker● Bisküvi● Konfeksiyon● Halı-kilim	<ul style="list-style-type: none">● Soğuk Hava Deposu● Katı Atık Ayırma ve Geri Dönüşüm Tesisi,● Polipropilen Çuval Üretim Tesisi,● Beton Kiremit İmalatı Tesisi,● Sabun Üretim Tesisi,● Bakliyat Eleme ve Paketleme Tesisi,● Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi,● Kraft Torba Kağıdı Üretim Tesisi,● Toprak İşleme Makinaları İmalatı Tesisi

Şırnak'daki Temas Noktanız

Mardin GİDEM Ofisi

Eski Emniyet Müdürlüğü Binası Meydan Başı, 47100 Mardin

482 2124422

482 2127914

mardin@gidem.org

Diğer Önemli Kurum ve Kuruluşlar

Valilik	Şırnak Valiliği - Şırnak	486- 216 1001
İl Sanayi Müdürlüğü	Hükümet Konağı Sanayi İl Müdürlüğü, Şırnak	216 2977
Şırnak KSS Başkanlığı	Küçük Sanayi Sitesi, Şırnak	216 5910
Şırnak Belediyesi	Şırnak Belediyesi	216 1095
Tarım İl Müdürlüğü	Tarım İl Müdürlüğü, Şırnak	216 2985
İŞKUR Müdürlüğü	İŞKUR Müdürlüğü, Şırnak	216 1987
Ticaret ve Sanayi Odası	Yeni Mah. Oludere cad. T.S.O Binası No:12	216 5906
Esnaf ve Sanatkarlar Birliği	Şırnak Belediye Pasajı Esnaf Sanatkarlar Derneği	216 5909
ÇATOM	Bahçelievler Mah. Mezbaşa sok. No: 1	216 5032
Ziraat Odası	Bahçelievler Mah. Kardeş Petrol yanı No:16	216 4416
Ziraat Mühendisleri Odası Tem.	Bahçelievler Mah. A.Gaffar Okan cad.	216 2929
Esnaf Odalar Birliği	Yenimah. T.S.O hizmet Binası	216 1907
Halk Bankası	Yeşilyurt Mah. Gazi Cad. No: 14	216 2914
Ziraat Bankası	Yeşil Yurt Mah. Gazi Cad. Şırnak	216 2099

GAP-GİDEM Projesi

GAP-GİDEM (Girişimci Destekleme Merkezleri) Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından işbirliği içinde yürütülen bir KOBİ geliştirme projesidir.

Proje kapsamında Adıyaman, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa'da kurulmuş olan GAP-GİDEM ofisleri yatırımcılara ve işadamlarına çeşitli konularda iş geliştirme hizmetleri sunmaktadırlar.

GİDEM Projesi'nin vizyonu; GAP Bölgesi'nin uluslararası ve ulusal piyasalarda rekabet gücünün artırılmasıdır.

Proje'nin misyonu ise GİDEM ofisleri tarafından sağlanan iş geliştirme hizmetleri ile KOBİ'lerin ve girişimcilerin yönetsel, operasyonel ve girişimcilik kapasitelerinin güçlendirilmesi olarak özetlenebilir.

GİDEM'ler yukarıda açıklanan vizyona ulaşmak ve misyonlarını gerçekleştirmek için Güneydoğu Anadolu'da kurulu KOBİ'lere ve girişimcilere

- Ticaret (ihracat, ithalat)
- Yatırım (fizibilite çalışmaları, iş planı),
- Yönetim teknikleri (üretim, pazarlama, insan kaynakları),
- Finansal kaynaklara erişim,
- Kalite ve çevre

konularında eğitim, bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır. GİDEM hizmetleri ile ilgili daha detaylı bilgi için GİDEM ofislerini ziyaret edebileceğiniz gibi www.gidem.ogr adresinden de bilgi temin edebilirsiniz.

ABİGEM Projesi

Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri (ABİGEM), Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen ve TOBB'nin öncülüğünde Gaziantep Ticaret Odası, Kocaeli Sanayi Odası ile Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından desteklenen bir proje dahilinde kurulmuşlardır.

ABİGEM'ler değişen Pazar dinamikleri dahilinde yerel ihtiyaçlara uyarlanmış bir yapılanma ile "Uluslararası İş Geliştirme ve Yerel İş Büyütme" konularında danışmanlık, bilgi ve eğitim hizmetleri veren bağımsız, kar amacı gütmeyen ve kalıcı kuruluşlardır.

ABİGEM'in hedefi; Türkiye'deki küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) desteklenmesi ve aynı zamanda yerel ve ulusal KOBİ uygulamalarının geliştirilmesidir.

ABİGEM'in misyonu; yerel KOBİ'lere, sahip oldukları potansiyellerini keşfederek rekabet güçlerini geliştirmeleri amacı ile tüm yönetim danışmanlığı servisleri, eğitim ve bilgi hizmetleri sunmaktır.

ABİGEM:

- KOBİ'lerin genel işleyişlerini; bilginin tedariki, iş planı, finansal yönetim, pazarlama planı, kredi kaynaklarına ulaşım gibi yönetim ile ilgili konularda eğitim ve tavsiye yolu ile destekler.
- KOBİ'lerin dış pazarlara açılması için, Avrupa Birliği ve Akdeniz ülkelerindeki varolan bilgi ağını ve bireysel girişimleri kullanarak ihracat faaliyetlerini destekler,
- Kadın girişimcilerin iş aktiviteleri içerisinde daha fazla yer almasını sağlar,
- Bölgesel kalkınmayı destekleyen projelerin üretilmesi ve uygulanmasını hedefler.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Yatırım Rehberi

GAP-GİDEM

Girişimci Destekleme Merkezleri Projesi Proje Koordinasyon ve Yönetim Birimi

Willy Brandt Sok. No:5
Çankaya 06680 Ankara-Türkiye
Tel: 0 312 440 50 25
Faks: 0 312 441 23 86

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği

Uğur Mumcu Cad. No: 88,
Gaziosmanpaşa, Ankara-Türkiye
Tel: 0 312 446 55 11
Faks: 0 312 446 67 37

T.C. Başbakanlık

Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Willy Brandt Sok. No:5
Çankaya 06680 Ankara-Türkiye
Tel: 0 312 442 23 24
Faks: 0 312 440 13 84

UNDP Türkiye Temsilciliği

Birleşmiş Milletler Binası,
Birlik Mahallesi, 2. Caddesi No:11
Çankaya 06610 Ankara-Türkiye
Tel: 0 312 454 11 00
Faks: 0 312 496 14 63

Adıyaman

GİDEM

Yahya Kemal Cad.
No:1/C 02100 Adıyaman-Türkiye
Tel: 0 416 216 02 65
Fax: 0 416 216 90 05

Diyarbakır

GİDEM

Kültür Sarayı Kat:5
21100 Diyarbakır-Türkiye
Tel: 0 412 228 61 32
Fax: 0 412 228 39 45

Mardin

GİDEM

Eski Emniyet Müd. Binası
Meydan Başı, 7100 Mardin-Türkiye
Tel: 0 482 212 44 22
Fax: 0 482 213 50 03

Şanlıurfa

GİDEM

Yusufoğlu Mah. Sarayönü Cad.
Bayaslan İşhanı No:147 Kat:4-5
63200 Şanlıurfa-Türkiye
Tel: 0 414 215 01 95
Fax: 0 414 215 01 97

